

Akt nr:

R-F4b-LS393 / 62

AU\$R-F4b-LS393/62

393 393

LANTBRUKSSTYRELSEN

1 2 APR 1966

DIARIE Nr

615 166

Pösan-Ranstads vatten-
avledningsföretag år 1962
i Stenstorps socken
Skaraborgs län

RAPPORT över verkställd besiktning avsyning

Företagets namn

Pösan-Ranstads vattenavledningsföretag av år 1962

Socken

Stenstorp

Län

Skaraborg

Ordf. i styrelsen — ~~Fackförbundet Fack för vatten~~

Sven Ehn, Pl. 728, STENSTORP

Statligt stöd bev. av lbrstn den

Bidrag till utförandet, kr

Bidrag till rensning, kr

Lån, kr

Statligt stöd bev. av lbrnämnden den

Bidrag till utförandet, kr

Arbets tid jml. V. L. 10:62.

Förlängning jml. V. L. 7:58.

Kontrakterad arbetstid

Kontrakterad arbetstid förlängd till

31/12 1970

Nu tillstyrkes
till utbetalning

av bidrag till utförandet, kr

av bidrag till rensning, kr

av lån, kr

~~Reviderad~~ verkställd den

Avsyning 10/11 1966

~~Reviderad~~ verkställd av

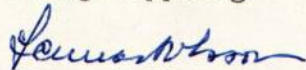
Avsyning undertecknad

Företaget utfört i enlighet med förslaget.

Företaget godkännes i befintligt skick.

Skara den 15 november 1966.

Enligt uppdrag:

 Lennart Olsson

Förrättningsman

Ärendet handlägges av
Ingenjör
S. Lundblad/JCKa

24.8.1966

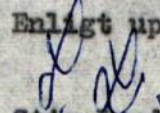
Till

Styrelsen för "Pösan-Ranstads vf 1962".

Vid av undertecknad den 23.8.1966 företagen kontroll, befanns
rörledningen E - Ea sträckan 60+80 - 63+60 vara utförd i
nära anslutning till föreskrivet djup och i övrigt på sådant
sätt, att den får täckas med jord. Dock måste ledningen dess-
förinnan rensas nedströms brunnen vid 61+12, så att vattnet
rinner ur brunnen utan uppdämning.

Brunnar och rörutlopp voro ej färdigställda.

Enligt uppdrag

Stig Lundblad

H a n d l i n g a r

tillhörande

Pösan-Ranstads vattenavledningsföretag år 1962

i Stenstorps socken,

Skaraborgs län,

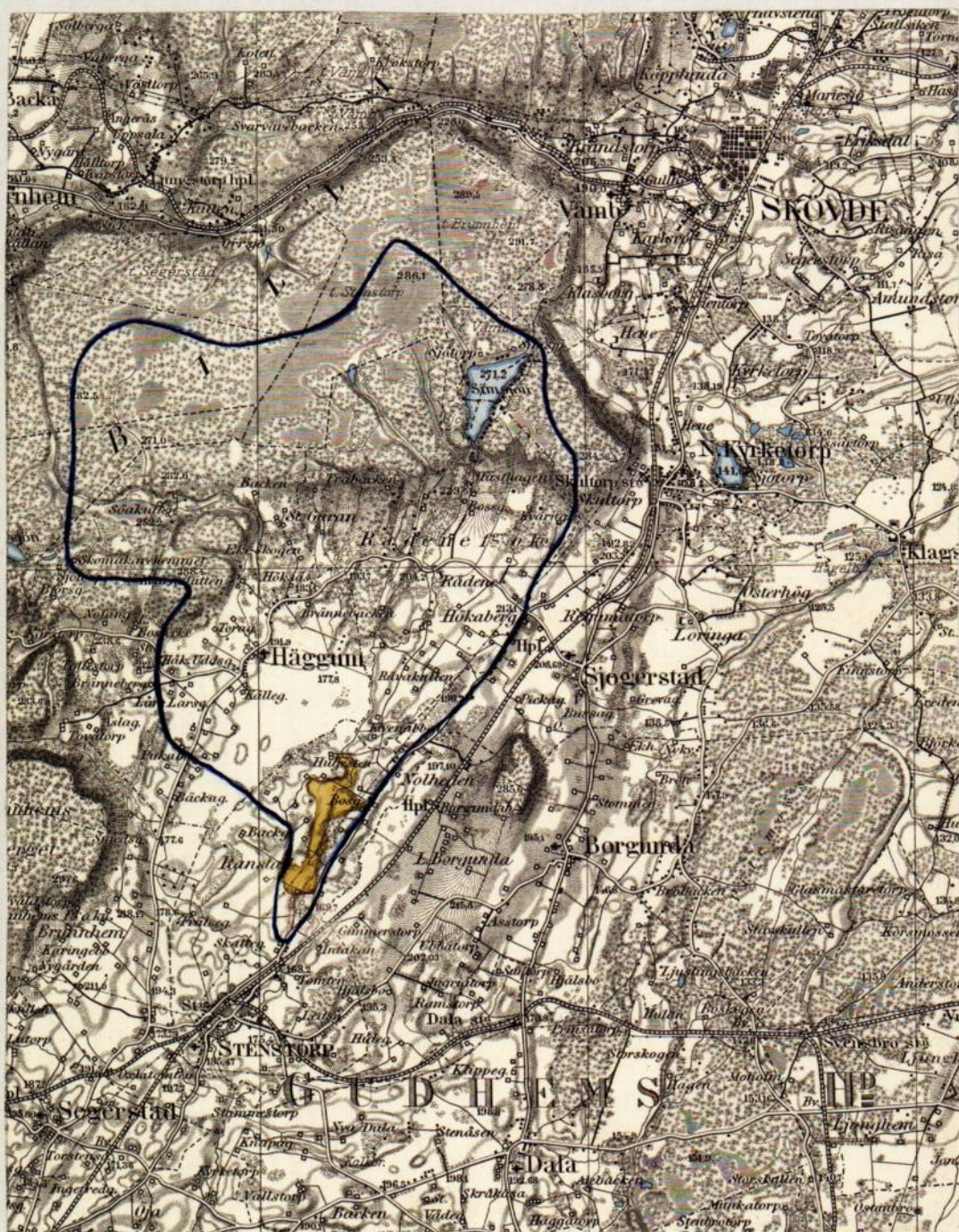
upprättade vid syneförrättning enligt vattenlagen av

Lantbruksingenjör Kurt Dahlgren

Akten innehåller 79 skrivna och paginerade sidor

Härtill hör 4 blad ritningar.

Översiktskarta

43 Skara

Skala 1:100000

Innehållsförteckning.

Protokoll		sid.4-11
Bil.1.	Förordnande	" 12-14
" 2-4.	Kungörelser m.m.	" 15-18
" 5.	Fullmakt	" 19
" 6-7.	Kungörelse m.m.	" 20-22
" 8.	Fullmakt	" 23
" 9.	Förordnande för civilingenjören Knut Norén	" 24-28
Utlåtande		sid.29-41
Bil.A ¹ .	Biträdande förrättningsmännens utlåtande	" 42-48
" A ² .	Skrivelse från Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska institut	" 49
" A ³ .	Överenskommelse	" 50
" A ⁴ .	Fotokopia, Kvarndamm över Pösan	" 51
" B.	Jordersättningslängd	" 52
" C.	Värderingslängd	" 53-65
" C ¹ .	Beräkning av brukningsbåtnad	" 66
" D.	Kostnadsförslag	" 67-70
" D ¹ .	Specialkostnadsförslag	" 71
	Typritningar	" 72-73
" E.	Arbetsbeskrivning	" 74-76
" F.	Kostnadsfördelningslängd	" 77-78
	Sammanställning över förrättningskostnader	" 79

4

Protokoll fört vid sammanträden under syneförrättning enligt vattenlagen för torrläggning av marker tillhörande Ranstad i Stenstorps socken, Skaraborgs län.

Den 7 november 1961, klockan 14.00.

Sedan undertecknad förrättningsman på därom gjord ansökan av länsstyrelsen förordnats, bilaga 1, att handlägga denna syneförrättning hade sammanträde utsatts att hållas i Gamla Tingshuset, Stenstorp. Kungörelse om sammanträdet hade införts i tidningen Skaraborgs Läns Annonsblad samt anslagits i Stenstorps församling, varjämte kända sakägare fått meddelanden enligt bifogad förteckning, bilaga 2 - 4.

Till sammanträdet hade infunnit sig

godemän:

Lantbrukare Einar Wilhelmsson, Stenåsen, Dala, Stenstorp och

-"- Allan Fridén, Backor, Valtorp

såsom sökande:

Sven Ehn,	Ranstad Bossgården,	Stenstorp
Erik Andersson,	Håkansgården, Ranstad	"
Allan Johansson,	Anders Bengtsgården, Ranstad	"
Sven Gustavsson	Håkansgården	" "
David Pettersson,	Gröneberg	" "
Sigfrid Andersson	Bredegården	" "
Ingemar Hermansson	"	" "

5

såsom övriga sakägare:

Karl Gustavsson,	Hentorp 2074,		Skövde
Hans Hellström,	Bossgården,	Ranstad	Stenstorp
Evert Johansson,	Lilla Backgården,	"	"
Albin Johansson	Skattegården,	"	"
Gunnar Johansson		"	"
Kamrer Nils Holmberg för AB Atomenergi enligt fullmakt, bil.5			
Evert Olsson	Backgården	Ranstad	"
Olga Leanders dödsbo, c/o Hans Hellström	Bossgården	"	"
Allan Andersson	Per Nilsgården	"	"
Tore Johansson			"
Sigvard Gustavsson	Skattegården		"

§ 1.

Ansökningsen om förrättningen samt det på grund härav utfärdade förordnandet upplästes.

§ 2.

Jäv mot synemännen anmäldes på förfrågan ej, ej heller visste någon av dessa med sig något jävsförhållande till någon av sakägarna.

§ 3.

Förrättningsmannen framlade plankarta över torrlägningsområdet och profilritningar över avloppen samt redogjorde för preliminärt planerat dikningsförslag.

§ 4.

Sökandena och de med dem likställda yrkade, att företaget skulle utföras, så att möjlighet bereddes dem att nöjaktigt kunna torrlägga den berörda marken.

Dessutom yrkade markägarna

att uppschaktade jordmassor skulle utplaneras, såvida dessa inte bestod av olämpligt material;

att ersättning skulle utgå för skador och intrång genom åns rätning, icke utplanerade jordmassor ^{och} ~~eller~~ för skador på växande gröda;

att sträckningen skall vara i möjligaste mån rät på åsträcken 9-14 samt att ån bör förläggas så att nuvarande ägoinnehåll i fastigheterna bibehålles till sin storlek;

att avdragsdike beräknas i gränsen mellan Ranstad 9⁷ och Ranstad allmänning;

att kräftfisket i möjligaste mån skyddas och att eventuellt erforderlig ny inplantering göres efter företagets utförande;

att vattnet nedom dammen skall ledas i den högra fåran;

att AB Atomenergi skulle bliva deltagningsskyldiga i sänkningföretaget på grund av den grundvattenpumpning som göres.

Representanten för AB Atomenergi meddelade, att den pumpade vattenmängden uppgick till 2800 l/min under 18 timmar per dygn, d.v.s. 35 l/s hela dygnet. Denna vattenmängd borde ha mycket liten betydelse jämfört med den vattenmängd, som annars framrinner. Nämnvärd ökning av den

7
pumpade vattenmängden kommer troligen inte till stånd. Deltagningsskyldighet för grundvattenpumpningen bestrides därför.

Beträffande marken invid Pösan fanns inga bestämda planer på gruvdrift, varför några önskemål om sänkning av vattenståndet ej framfördes från Atomenergis sida.

Ägaren till Ranstads kvarn yrkade ersättning för kvarnfallet med 15.000 kronor. Denna summa ansågs av deltagningsskyldiga för hög.

Karl Gustavsson yrkade även att sträckan mellan fallet och Rämjebäcken skulle grävas upp till förhindrande av skador genom ökad vattenföring vid flöden.

§ 5.

Av företagets utförande berörs broar vid punkterna 1+30, 7+40, 12+96, 13+23, 15+63 och 18+89. De närvarande upplyste att broarna byggts vid 1+30 före 1880 och vid 7+40 och 12+96 före 1920. Även broarna vid 15+63 och 18+91 yrkades ombyggda.

§ 6.

Sven Ehn betonade att förhållande ur torrläggningssynpunkt försämrats år efter år genom utförda torrlägningsföretag och genom utförd grundvattenpumpning. Slam från ovanförliggande företag och marker har också i hög grad medfört försämringen. Det fanns därför anledning att det nu aktuella företag skulle få genomföras utan ersättningar till utomstående.

§ 7.

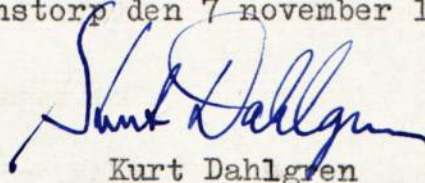
Nytt sammanträde skulle hållas å ort och tid, som komme att kun-

göras i laga ordning.

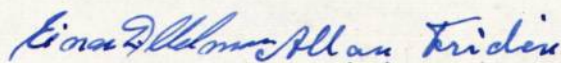
§ 8.

Meddelades att synemännen tidigast följande dags eftermiddag ämnade påbörja erforderliga värderingar av markerna i företaget m.m. Dagens protokoll upplästes, varefter sammanträdet å förrättningsstället upplöstes.

Stenstorp den 7 november 1961.

Kurt Dahlgren

Lantbruksingenjör

Biträdande godemän

Den 30 juli 1962, klockan 13.00 inställde sig åter undertecknad förrättningsman i Gamla Tingshuset, Stenstorp för att fortsätta förrättningsens handläggning. Kungörelse om sammanträdet hade införts i tidningen Skaraborgs Läns Annonsblad, varjämte meddelanden utsänts enligt bifogad förteckning, bilaga 6-7.

Närvarande: Biträdande förrättningsmannen civilingenjör Knut Norén, Göteborg,

godemän:

Lantbrukare Einar Wilhelmsson, Stenåsen, Dala, Stenstorp och

-"- Allan Fridén, Backor, Valtorp.

sakägare:

Karl Gustavsson,

Hentorp 2074,

Skövde

Sven Ehn,

Ranstad Bossgården,

Stenstorp

Allan Johansson,	Anders Bengtsgården, Ranstad,	Stenstorp
Sven Gustavsson,	Håkansgården,	" "
David Pettersson,	Gröneberg,	" "
Sigfrid Andersson,	Bredegården,	" "
Ingemar Hermansson, Box 741,	"	" "
Evert Johansson,	Lilla Backgården,	" "
Albin Johansson,	Skattegården,	" "
Gunnar Johansson,	"	" "

Ing. Alf Hassel, såsom ombud för, Å.B. Atomenergi, Ranstadsverket, Skultorp enligt fullmakt, bil.8.

Tore Johansson, Stenstorp

§ 9.

Såsom biträdande förrättningsman hade länsstyrelsen förordnat civilingenjör Knut Norén, Göteborg, bil.9. Jäv, anfördes på förfrågan ej mot honom.

§ 10.

Det av förrättningsmannen upprättade förslaget med därtill hörande längder genomgicks med skägarna.

§ 11.

Upplästes synemännens utlåtanden angående företaget.

§ 12.

När Gunnar Johanssons erbjudande om att betala merkostnaden för flyttning av åfåran, så att markinnehavet för fastigheterna blev oförändrat, ej accepterats, yrkade han, att grävningen skulle följa den gamla åfåran. Han ansåg det olagligt att ändra sträckningen, så att vattenrätten förlorades. Eventuell lantmåteriförrättning föranledd av nysträckning yrkades bekostad av företaget.

§ 13.

Efter enskild överläggning meddelade synemännen, att de ej funnit tillräckliga skäl tala för ändring i förslaget i de hänseenden Gunnar Johansson yrkat.

§ 14.

Till ordförande i styrelsen för företaget valdes lantbrukaren Sven Ehn, Ranstad, Stenstorp, tel: Skövde, 50159, och till övriga ledamöter Erik Andersson & Sven Gustavsson.

Ordföranden fick i uppdrag att mottaga och förvara till företaget hörande kartor och handlingar, medan styrelsen fick i uppdrag att underteckna de kontrakt och förbindelser, som med anledning av eventuellt beviljat statsunderstöd kan erfordras och att utkvittera och på delägarna fördela beviljat statsunderstöd.

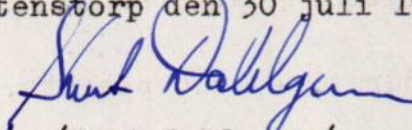
§ 15.

Sedan bestämmelserna angående besvär mot förrättningen enligt

vattenlagen 11 kap. 85 § meddelats sakägarna och dagens protokoll

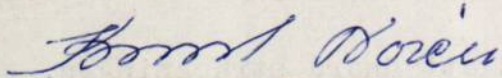
upplästs, förklarades förrättningen avslutad.

Stenstorp den 30 juli 1962

/Kurt Dahlgren/

Lantbruksingenjör

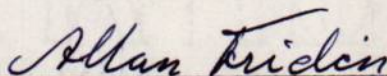

Biträdande förrättningsman

Biträdande godemän:

Einar Wilhelmsson

Allan Friden

LANTBRUKSNÄMNDEN

I SKARABORGS LÄN

SKARA

Tel. 13140 (växel)

Postgiro nr 68815

Dnr

Lantbruksnämnden får till ny förrättningsman föreslå:

Lantbruksingenjör K. Dahlgren.

Skara den 16 mars 1961.

På lantbruksnämndens vägnar:

Rolf Eliasson

Lars Kvarnemo

Förordnande.

Lantbruksingenjören K. Dahlgren, Vänersborg, förordnas härmed att i stället för lantbruksingenjören Jan Aspegren i laga ordning verkställa ifrågavarande förrättning; och införs väntas bevis om/förordnandets emottagande.

Mariestad å landskansliet den 14 april 1961.

På länsstyrelsens vägnar:

J. Sunnerholm

Nils Karlberg

Fur 2189

LANTBRUKSNÄMNDEN I SKARABORGS LÄN	LANTBRUKSNÄMNDEN I SKARABORGS LÄN
11 AUG. 1958	- 6. OKT. 1958
Diarie Nr. <i>2189</i>	Diarie Nr. <i>Li 137</i>

Arv

Insändes till vederbörande lantbruksnämnd.

SKARABORGS LÄNS
LANDSKANSLI

13 SEP 1958

III M 67 58

LANTBRUKSNÄMNDEN
31 JAN. 1961
DIARIE Nr. *IR 76*
SAK Nr. *120*

Till Länsstyrelsen i

Skaraborg

län.

Härmed anfråges om förordnande för behörig förrättningsman att handlägga syneförrättning enligt 10 kap. vattenlagen för torrläggning av ^{mig} ~~oss~~ tillhörig mark inom *Stenstorp*

socken(-nar) av

Skaraborg

län.

Förrättningen avser

utlösen av dämningrätten till Ramstad kvarn 53, upprättning och förskäppning av en prisa
när uppgives så fullständigt som möjligt företags beskaffenhet (dikning, åreglering, sjösänkning, invallning e. d.), vidare
not om nämnda kvarn ca 4 km sydväst mot
företags omfattning (areal som skall torrläggas, avlopps längd o. d.), om flottled, damm, järnväg, landsväg e. d. beröres m. m.
Släggum - Kädens. Berörd areal ca 50 hektar.

Närmaste järnvägsstation

Stenstorp

Meddelanden om förrättningen ställes till

lantbr. Sven Ohm, Berggården PL 728, Stenstorp tel. Skövde 50159

titel, namn och fullständig adress samt telefon.

Stenstorp

den

4/8

19

58

Sökandes namn:

Fastighet:

<i>Sven Ohm</i>	för fastigheten	<i>Ramstad Bragg 5.10 9.10</i>
<i>Kjell Andersson</i>	» »	<i>Ramstad 9.3</i>
<i>Ellen Johansson</i>	» »	<i>Berggården 3.3</i>
<i>Sven Gustafsson</i>		<i>Ramstad 9/10-9/11</i>
<i>David Pottersson</i>		<i>Ramstad 9.3</i>
<i>Sigfrid Andersson</i>		<i>Ramstad 9/6</i>
<i>Ingemar Hermanson</i>		<i>Ramstad Bragggården 8.5</i>

Går i förte hand en fullständigt av avlopp och full. krets
innan planering m. m. vidtogs

Övrigt, belagt mellan Ramstad kvarn och Pörsen df.

Handlägga i sak nr 2089 o. 2209

Ramstad kvarn

Förutom nämnda, sökandena tillhöriga fastigheter, väntas nedanstående ägare och fastigheter bliva berörda av företaget.

Icke sökandes namn:

Fastighet:

<i>Edma & Karl Jansson</i>	ägare av fastigheten	<i>Ranstad 96</i>
<i>Gunnar Johansson</i>	» » »	<i>Ranstad 97</i>
<i>Allan Andersson</i>	» » »	<i>Per Nilsgården 13</i>
<i>Albin Johansson</i>		<i>Ranstad 10'</i>

Resurserna berörs alltså företaget

Lantbruksnämnden får till förrättningsman föreslå:

Lantbruksingenjör Jan Aspegren

Skara den 19 augusti 1958.

På Lantbruksnämndens vägnar:

Rolf Eliasson
Rolf Eliasson

Lars Kvarnemo
Lars Kvarnemo

IIIM 67 58

Förordnande.

Lantbruksingenjören Jan Aspegren, Skara, förordnas härmed att i laga ordning verkställa ifrågavarande förrättning; och införsäkras bevis om förordnandets emottagande.

Mariestad å landskansliet den 15 september 1958.

På länsstyrelsens vägnar:

J. Sunnerholm
J. Sunnerholm

Nils Karlberg
Nils Karlberg

Ink. till Lant-
bruksnämnden Vänersborg
den 28 OKT 1961
Dnr. _____

K U N G Ö R E L S E.

Sedan undertecknad av länsstyrelsen förordnats att verkställa syneförrättning enligt vattenlagens bestämmelser för torrläggning av mark tillhörande Ranstad m.fl. i Stenstorps socken, Skaraborgs län genom uppgrävning av ån "Pösan" jämte inlösen av dämmningsrätten vid en kvarn och utrivning av fall har sammanträde blivit utsatt att hållas i Gamla tingshuset i Stenstorp tisdagen den 7 november 1961, klockan 14⁰⁰, då vederbörande sakägare ha att tillstädeskomma för utförande av sin talan.

Av förrättningen torde följande fastigheter bli direkt berörda:

Ranstad 5³, 5¹⁰, 5¹¹, 9³, 9⁵, 9⁶, 9⁷, 9¹², 9¹⁵, 10¹, 12¹,
Ranstad Per Nilsgården 1³, Ranstad Skattegården 2⁷, 2¹¹, 2¹², 2¹³,
Ranstad Bengtsgården 3³, Ranstad Backgården 6⁸, 6¹⁰, Ranstad Brede-
gården 8⁵, 8⁶ samt Allmänningar till Ranstad by och Huljasten 1², 1³.

Vänersborg den 16 oktober 1961.

På tjänstens vägnar:

Kurt Dahlgren

lantbruksingenjör

Anslaget i laga ordning
Stenstorp, Brunnens
val S. Kyrkeby förs.
den 22 okt 1961
U. Allers
Kyrkoherde v Pastor Kommisarie Kyrkoadjunkt

Kungörelse

Sedan undertecknad av länsstyrelsen förordnats att verkställa syneförrättning enligt vattenlagens bestämmelser för torrläggning av mark tillhörande Ranstad m. fl. i Stenstorps socken, Skaraborgs län, genom uppgrävning av ån "Pösan" jämte inlösen av dämmningsrätten vid en kvarn och utrivning av fall, har sammanträde blivit utsatt att hållas i Gamla tingshuset i Stenstorp tisdagen den 7 november 1961 klockan 14.00, då vederbörande sakägare ha att tillstädeskomma för utförande av sin talan.

Av förrättningen torde följande fastigheter bli direkt berörda:

Ranstad 5³, 5¹⁰, 5¹¹, 9³, 9⁵, 9⁶, 9⁷, 9¹², 9¹⁵, 10¹, 12¹, Ranstad Per Nilsgården 1³, Ranstad Skattegården 2⁷, 2¹¹, 2¹², 2¹³, Ranstad Bengtsgården 3³, Ranstad Backgården 6⁸, 6¹⁰, Ranstad Bredegården 8⁵, 8⁶, Huljesten 1², 1³ samt Allmänningar till Ranstads by.

Vänersborg d. 16 oktober 1961

På tjänstens vägnar:

Kurt Dahlgren
Lantbruksingenjör

Att ovanstående kungörelse varit införd i Skaraborgs läns Annonsblad den 21 oktober 1961 intygas ex officio:

F ö r t e c k n i n g

över delägare i det avdikningsföretag, som avser terrläggning av mark tillhörande Ranstad m.fl. i Stenstorps socken, Skarabergs län genom uppgrävning av ån "Pösan" jämte inlösen av dämmningsrätten vid en kvarn och utrivning av fall, vilka jämlikt vattenlagen 10 kap. 40 § underrättats angående sammanträdet den 7 november 1961 klockan 14,00.

Karl Gustavsson,	Hentorp 2074,	Skövde
Sven Ehn,	Ranstad Bessgården,	Stenstorp
Erik Andersson,	Håkansgården, Ranstad,	"
Allan Johansson,	Anders Bengtsgården, Ranstad,	"
Hans Hellström,	Bessgården,	" "
Karl och Elna Jonsson,	Håkansgården,	" "
Sven Gustavsson,	"	" "
David Pettersson,	Gröneberg,	" "
Sigfrid Andersson,	Bredegården,	" "
Ingemar Hermansson,	"	" "
Evert Johansson,	Lilla Backgården,	" "
Albin Johansson,	Skattegården,	" "
Nils Andersson,	Bessgården,	" "
Gunnar Johansson,	"	" "
A. B. Atomenergi,	Ranstadsverket,	Skultorp
Evert Olsson,	Backgården,	Ranstad, Stenstorp
Olga Leanders dödsbo, c/o Hans Hellström,	Bessgården,	" "
Allan Andersson,	Per Nilsgården,	" "
Ernst Johansson,	Hildursro,	" "
Tore Johansson,		" "

Att underrättelser avsänts till förestående sakägare med posten
den 21 oktober 1961, intygas.

I tjänsten.

Kurt Dahlgren
Kurt Dahlgren.

Lantbruksingenjör.

AKTIEBOLAGET ATOMENERGI

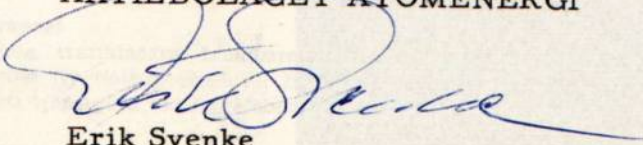

FULLMAKT

för Kamrer Nils Holmberg, AB Atomenergi, Ranstadsverket, Skultorp,
att vid sammanträde den 7 november 1961 angående syneförrättning för
torrläggning av viss mark m.m. föra AB Atomenergis talan.

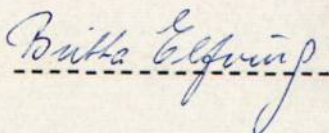
Stockholm den 26 oktober 1961

AKTIEBOLAGET ATOMENERGI

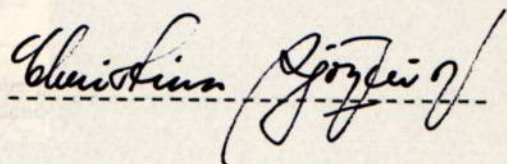

Erik Svenke

Överingenjör Erik Svenkes egenhändiga namnteckning bevittnas:

Britta Elfvig

Christian Götz

KUNGÖRELSE

För torrläggning av mark tillhörande Ranstad m. fl. i Stenstorps socken av Skaraborgs län genom inlösen av dämningsrätten och utrivning av dammbyggnad vid Ranstad kvarn samt uppgrävning av än Pösan, kommer fortsatt sammanträde att hållas måndagen den 30 juli 1962 klockan 13.00 i Gamla tingshuset, Stenstorp då vederbörande sakägare har att tillstådeskomma för utförande av sin talan.

Av förrättningen torde följande fastigheter komma att direkt beröras:

Ranstad 53, 510, 511, 93, 95—97, 912, 915, 101, 121, Ranstad Per Nilsgården 13, Ranstad Skattegården 27, 211—213, Ranstad Bengtsgården 33, Ranstad Backgården 68, 610, Ranstad Bredegården 85, 80 och Huljesten 12, 13 samt Allmänningar till Ranstad by.

Vid sammanträdet kommer val av styrelse att ske.

Vänersborg den 6 juli 1962.

I tjänsten:

Kurt Dahlgren
Lantbruksingenjör

Att ovanstående kungörelse varit införd i Skaraborgs Läns Annonsblad den 14 juli 1962 intygas ex officio:

Kurt Dahlgren

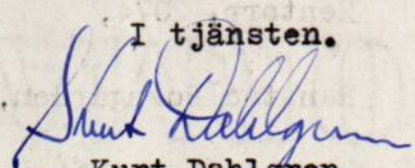
F ö r t e c k n i n g

Över delägare i det avdikningsföretag, som avser terrälläggning av mark tillhörande Ranstad m.fl. i Stenterps socken av Skaraborgs län genom inlösen av dämningrätten och utrivning av dammbyggnad vid Ranstad kvarn samt uppgrävning av ån Pösan, vilka jämlikt vattenlagen 10 kap. 40 § underrättats angående sammanträdet den 30 juli 1962 klockan 13.00.

Karl Gustavsson,	Henterp 2074,	Skövde.
Sven Ehn,	Ranstad Bessgården,	Stensterp
Erik Andersson,	Håkansgården, Ranstad,	"
Allan Johansson,	Anders Bengtsgården, Ranstad,	"
Hans Hellström,	Bessgården,	" "
Karl och Elna Jonsson,	Håkansgården,	" "
Sven Gustavsson,	"	" "
David Pettersson,	Gröneberg,	" "
Sigfrid Andersson,	Bredegården,	" "
Ingemar Hermansson, Box 741,	"	" "
Evert Johansson,	Lilla Backgården,	" "
Albin Johansson,	Skattegården,	" "
Nils Andersson,	Bessgården,	" "
Gunnar Johansson,		" "
A. B. Atomenergi Kamrer Nils Holmberg,	Ranstadsverket,	Skulterp
Evert Olsson,	Backgården,	Ranstad, Stensterp

Olga Leanders dödsbo,	Bessgården,	Ranstad,	Stenstorp.
c/o Hans Hellström,			
Allan Andersson,	Per Nilsgården,	"	"
Ernst Johansson,	Hildursro,	"	"
Tore Johansson,		"	"
Sigvard Gustavsson,	Skattegården,	Ranstad,	"

Att underrättelser avsänts till förestående sakägare med posten
den 10 juli 1962, intygas.

I tjänsten.

Kurt Dahlgren.

Lantbruksingenjör.

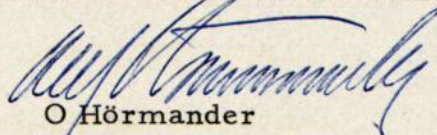
AKTIEBOLAGET ATOMENERGI

FULLMAKT

för Ingenjör Alf Hassel att föra bolagets talan vid sammanträde under 1962
beträffande utrivning av dammbyggnad samt uppgrävning av ån Pösan.

Stockholm den 11 juli 1962

AKTIEBOLAGET ATOMENERGI

O Hörmander

LÄNSSTYRELSEN
SKARABORGS LÄN

LANDSKANSLIET

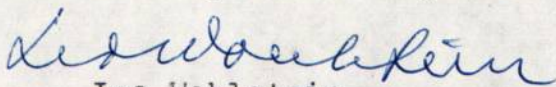
IIIM2 62 61

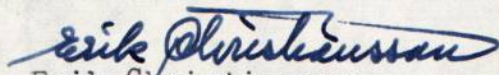
Förordnande.

Civilingenjören Knut Norén, Kronhusgatan 4, Göteborg C, förordnas härmed att vara biträdande förrättningsman vid ifrågasvarande förrättning; och införs väntas bevis om förordnandets emottagande.

Mariestad å landskansliet den 20 november 1961.

På länsstyrelsens vägnar:

Leo Wohlstein

Erik Christiansson

LANTBRUKSNÄMNDEN

I

SKARABORGS LÄN

SKARA

Tel. 13140 (växel)

Postgiro nr 68815

Dnr AD 214/61

Länsstyrelsen i Skaraborgs län

MARIESTAD

I remiss den 14 oktober 1961 har länsstyrelsen i Skaraborgs län infordrat yttrande från lantbruksnämnden över en framställning från lantbruksingenjören Kurt Dalgren, Vänersborg, angående förordnande enligt bestämmelserna i 10 kap. 34 §, vattenlagen, av biträdande förrättningsman. Med anledning härav får nämnden anföra följande.

Syftet med bestämmelserna i 10 kap. 34 §, vattenlagen, är uppenbarligen att trygga rättsäkerheten i de fall då en förrättning kommer att beröra både defensiva och lukrativa vattenrättsintressen. Eftersom lantbruksingenjören är särskilt sakkunnig på den defensiva vattenrättens område är det uppenbarligen lagstiftarens avsikt att eventuellt förordnad biträdande förrättningsman skall ha motsvarande sakkunskap på den lukrativa vattenrättens område. Det synes nämnden vara ringa anledning att förordna en lantbruksingenjör som biträdande förrättningsman åt en annan lantbruksingenjör. Visserligen kan det vara värdefullt för en förrättningsman att i tveksamt ärende få samråda med en kollega, men dylikt samråd bör enligt nämndens mening utan omgång kunna ordnas genom lantbruksingenjörernas huvudman, Kungl. Lantbruksstyrelsen.

Om det befinnes önskvärt att förordna en biträdande förrättningsman för förrättningen angående reglering av bäcken Pösan inom Ranstadsby i Stenstorps socken vill nämnden till sådan förrättningsman föreslå civilingenjören Knut Norén, Kronhusgatan 4, Göteborg C.

Remitterad handling återställes härjämte.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit ledamöterna Eliasson,

Svenson, Lindgren, Andersson och undertecknad föredragande. Skara den 3 november

1961.

För lantbruksnämnden:

Torsten Adolfsson
Torsten Adolfsson

LÄNSSTYRELSEN
SKARABORGS LÄN

LANDSKANSLIET

IIIM2 62 61

LANTBRUKSNÄMNDEN
I SKARABORGS LÄN
21. OKT. 1961
Diarie Nr AD 214

SKARABORGS LÄN
LANDSKANSLIET
- 9 NOV 1961
III

Resolution.

Remitteras till lantbruksnämnden i
länet
för avgivande av yttrande
, varmed remisshandlingarna
återförväntas.

Maricstad & landskansliet den 19/10 19 61.

Enligt uppdrag:

Bengt de Flon

Bengt de Flon

Lantbruksingenjören

vid

Lantbruksnämnden

i Älvsborgs läns norra område

Kungsgatan 17, Box 93, Vänersborg

Telefon 120 80 växel, 120 82

Till

Länsstyrelsen i Skaraborgs län

Mariestad.

Undertecknad har jämlikt vattenlagen 10 kap. 32 § förordnats att handlägga syneförrättning för torrläggning av marker tillhörande Ranstad i Stenstorps socken, Skaraborgs län, invid den s.k. Pösan. Huvudsökande till förrättningen är lantbrukare Sven Ehn, Bosgården, Postlåda 728, Stenstorp. Förordnande utfärdades den 14 april 1961. (III M2-32-61). För företagets utförande har det befunnits erforderligt att en kvarndamm utrives. Kvarnen är numera ej i drift. Då det dock synes lämpligt att biträdande förrättningsman förordnas jämlikt vattenlagen 10 kap. 34 § hemställes härmed, att sådan förordnas av länsstyrelsen. Såsom varande lämplig i det aktuella fallet får jag föreslå lantbruksingenjör Jan Aspegren, Linköping.

Vänersborg den 16 oktober 1961.

A handwritten signature in blue ink, which appears to read "Kurt Dahlgren".

Kurt Dahlgren

Lantbruksingenjör

UTLÅTANDE vid syneförrättning enligt vattenlagen för torrläggning av mark tillhörande Ranstad m.fl. i Stenstorp socken, av Skaraborgs län.

1. Ändamål, läge och natur.

Företaget, som avser inlösen av dämmningsrätten och utrivning av befintlig dammbyggnad i Pösan vid Ranstad 5³ - på företagets ritningar betecknad med C-jämte fördjupning och utvidgning av avloppet med sidogrenar för att bereda möjlighet till bättre torrläggning av vattenskadade marker, är beläget c:a 3 km nordost om Stenstorps kyrka inom sektion 6 av nederbördsområde 142. På vid-sittande översiktskarta har torrlägningsområdet markerats med gul färg samt vattensamlingsområdets gränser med blå linjer.

Syneförrättningen har jämlikt 10 kap.34 § vattenlagen handlagts med biträdande förrättningsman vars utredning i detalj framgår av bilaga A.

Mot företagets utförande på sätt i detta utlåtande närmare finnes angivet möter enligt synemännens förmenande ej laga hinder.

Enligt bestämmelserna i 7 kap. vattenlagen är företaget att anse såsom vattenavledning.

2. Företagets omfattning.

Över torrlägningsområdet har karta upprättats med ledning av verkställd planmätning. Såsom av företaget beroende har ansetts

all mark, som genom dess utförande vinner möjlighet till förbättrad torrläggning. Denna mark har å plankartan begränsats med svart streckad kurva, inom vilken blå siffror anger markytans höjdläge i använt höjdsystem. Svarta siffror inom parantes utvisar den organogena jordens djup i meter. Den del av avloppet som föreslås till fördjupning och utvidgning betecknas med dubbla röda linjer, rörledning med enkel röd linje och brunn med röd ring.

Över till utförande ifrågasatta dikessträckor har profil och sektionsritningar upprättats utvisande förhållandena vid undersöknings-tillfället.

På sätt som framgår av dessa plan- och profilritningar omfattar företaget följande anläggningar: Huvudavloppet C-D-E-F-G-H-I-K-L samt E-Ea, K-Ka och L-La såsom sidodiken härtill.

I § 4 av syneprotokollet framgår att för kräftfiskets bevarande nyinplantering av kräftor önskades efter företagets utförande. Enär erfarenheten visar att kräftfisket brukar återkomma utan inplantering har synemännen ej funnit skäl att föreskriva att sådan inplantering skall göras. I den mån det är möjligt skall emellertid kräftornas bo-platser skyddas vid grävningen.

Beträffande yrkandet om åtgärder nedströms om fallet se punkt 3 nedan!

3. Nederbördsområde, vattenmängd, dimensionering.

Vattensamlingsområdet för de olika avloppssträckorna har uttagits å generalstabens karta och delvis uppgåtts på marken. Storleken har med blått angivits på profilritningarna.

Uppgifter om nederbördsområde, avrinning, beräknade vattenstånd m.m. för huvudavloppet framgår av följande hydrografiska utredning.

Läge	C
Nederbördsområde km ²	45
Högsta högvattenföring, momentant	14 m ³ /s
" " , dygnsmedeltag HHQ	10 "
Normal " , NHQ	3,5 "
" medelvattenföring NMQ	0,4 "
Vattenföring med 50 % varaktighet	0,25 "
" " 75 % "	0,1 "
Normal lågvattenföring	0,03 "
Lägsta "	0,0 "
Sjöprocent	1,3

Dimensionering!

Dimensionering:

Läge	E	H	K-L	L-Huljest
Släntlutning 1:1.5				
Bottenbredd	3,5	3,0	2,5	3,0
Bottenlutning 0/00	0,5	0,6	2,5	1,0
Vattendjup vid HHQ	1,9	1,9	1,40	1,65
" " NHQ	1,1	1,1	0,85	1,0
" " NMQ	0,35	0,35	< 0,3	0,3

avrinningen

Den dimensionerande för sidodiken har antagits uppgå till en liter per sekund och hektar.

På grundval av de sålunda uträknade vattenmängderna har avloppen dimensionerats för möjliggörande av bästa ekonomiska torrläggning och minskad översvämning vid normal högvattenavrinning.

Företaget har ej utformats så att det medger fullständig torrläggning av sökandes marker, när detta skulle ställa sig för dyrbart. Vid normala högvattenstånd förväntas endast mindre översvämningar, medan de högsta högvattenstånden även i fortsättningen ger icke oväsentliga översvämningar. Företaget syftar främst till att eliminera den igenlamning och igenväxning samt den sjunkning av marken, som förekommit

under senare år. Nämnvärda förändringar i vattenföringarna väntas företaget således ej medföra. Skäl till föreskrivande av åtgärder nedströms kvarnen på företagets bekostnad synes således ej förefinnas.

4. Äldre företag.

Pösans sänkningsföretag av år 1927, vilket handlagts vid syneförrättning enligt vattenlagen, omfattar delvis marker, vilka avses beröras i det nu aktuella torrlägningsföretagets övre del. Den avloppsträcka, vars dimensioner fastställts vid den tidigare förrättningen, erfordrar fördjupning och utvidgning för att ändamålsenligt kunna brukas, beroende på kvarndammens hittillsvarande dämning, markens sjunkning och troligen även på ökade högvattenföringar på grund av dikning av ovanförliggande områden.

Den dikessträcka i 1927 års företag, som nu fördjupas, må även i fortsättningen underhållas till tidigare dimensioner av det äldre företags delägare. Däremot finner synemännen skäligt föreskriva, att det underhåll, som skall göras till det större djup, vilket nu föreslagits, helt bekostas av delägarna i 1962 års företag i enlighet med bifogad kostnadsfördelningslängd.

5. Båtnadssuppskattning.

Den mark, för vilken dikningen medför alstringsbåtnad, har enligt ovan begränsats på nivåkartan av en streckad svart linje. All därutanför liggande mark torde kunna till fullo torrläggas utan

hinder av nuvarande vattenförhållanden i till uppgrävning avsedda avloppssträckor. För utrönande av den genom företaget uppkommande båtnaden har synemännen efter i 7 kap. 22 § vattenlagen stadgade grunder verkställt uppskattning, vars resultat i detalj föreligger i den bilagda värderingslängden. Härvid har hänsyn tagits till såväl alstrings- som brukningsbåtnad. Hur brukningsbåtnaden fördelar sig på olika avloppssträckor framgår i detalj av särskild bilaga. Hänsyn har även tagits till såväl genom företaget ernådd ofullständig torrlägningsdjup som fortsatt översvämning.

6. Kostnad.

Enligt kostnadsförslaget, bilaga C, har kostnaderna för inlösen av dämningrätten jämte arbetskostnaderna, inberäknat tillägg för arbetsledning, kontroll och oförutsedda utgifter, med undantag av förrättningskostnaderna beräknats till 43.300:- kronor.

7. Kostnadsfördelning.

Den å plankartan avfattade och enligt värderingslängden förbättrade marken är att anse som en torrlägningsamfällighet, för vilken skäl till uppdelning i olika avdelningar ej förefinnes.

Kostnaderna för företagets utförande skall sålunda fördelas på delägarna i mån av båtnaden för vars och ens mark. Den sålunda uträknade deltagningsskyldigheten finnes för varje fastighet angiven i kolumn 6 av kostnadsfördelningslängden, där den är uttryckt i procent av företagets totalkostnad. I kolumn 5 är det häremot

35

svarande beräknade kostnadsbeloppet angivet. Kostnaderna för avloppens underhåll skall fördelas efter samma grunder, som för färdigställandet angivits.

Kostnaderna för syneförrättning skall, sedan företaget kommit till stånd, fördelas på delägarna efter samma grunder, som för grävningskostnaderna angivits, men förskjutes nu av sökandena och med dem jämförda.

I sammanträdesprotokollets § 4 har bl.a. yrkats,

- a/ att avdragsdike skulle beräknas i gränsen mellan Ranstad 9⁷ och Ranstad allmänning. Enär det icke förefaller som om vederbörande markägare kommer i ogynnsammare läge än andra delägare utan sådan avdragsdikesberäkning, har yrkandet ej bifallits av synemännen;
- b/ att AB Atomenergi skulle erhålla deltagningsskyldighet i företaget även för den grundvattenpumpning, som förekommer vid dess gruvdrift i Ranstad. Synemännen synes emellertid icke ha befogenhet att pröva huruvida detta vattenutsläpp tillkommit i laga ordning eller ej, varför denna fråga måste prövas i annan ordning.

8. Allmänna intressen.

Några allmänna vägar eller andra allmänna intressen beröres ej.

36

9. Broar och trummor.

Diket C-D-E berör vid sektion 1+30 den äldre allmänna vägen Stenstorp-Skövde, som kvarlägger såsom utfartsväg för ett antal fastigheter.

Befintligt vattengenomlopp medger ej ovanförliggande marks torrläggning till erforderligt djup, varför ombyggnad erfordras på sätt framgår av bifogade plan- och profilritningar. Arbetet skall utföras och bekostas av dikningsföretaget.

För ägobroar vid sektion 7+40 och 15+63, vilka ej kommer att ombyggas genom företagets försorg, skall istället ersättning för fördyrad överfart utgå till ägarna av Ranstad 9¹⁵, nuv.äg. Sven Gustavsson och Ranstad Bredegården 8⁶, nuv.äg. Sigfrid Andersson med 2.000:- resp. 1.500:- kronor så snart befintliga broar rives. Nya broar, som lägges över avloppet skall nedströms sektion 9+00 ha en minsta fri spännvidd av 6,0 meter och uppströms 5,5 meter samt en lägsta höjd av 2,1 m över fastställd botten.

Någon deltagningsskyldighet i framtida underhållet av överavloppen ledande vägövergångar skall ej åvila företaget.

10. Ersättningar och skador.

Enligt biträdande förrättningsmannens utredning bil A, uppgår värdet av vattenkraftanläggningarna vid Ranstads kvarn till 1.400:- kronor. Ersättning för att dammen rives skall jämlikt bestämmelserna i vattenlagen 9 kap. 48 § utgå med fulla värdet och hälften därut-

över, dvs. med 2.100:- kronor. Detta belopp skall erläggas av företaget till kvarnens ägare innan dammen rives.

För mark, som åtgår till öppna avlopps utvidning och till. jordupplag, ^{som ej utplaneras} ~~skall~~ ersättning utgå med belopp, som finnes angivna i jordersättningslängden, bilaga B, eller efter samma grunder.

Ersättning för ägobroar skall utgå på sätt, som anges under punkt 9.

Andra skador, som under arbetstiden orsakas av företaget, och varom icke stadgas i vattenlagen 7.kap. 57 § skall till fulla värdet ersättas, därest någon sakägare skriftligen hos styrelsen framställer yrkande härom inom sådan tid att skadan rimligen kan värderas, dock senast vid sammanträde med delägarna för framläggande av slutlig utdebiteringslängd. Ersättningsbeloppets storlek bör bestämmas enligt åsämjande eller av två genom arbetsstyrelsen tillkallade, ojäviga, i jordbruk kunniga män, lämpligen skiftesgodemän.

Beträffande oförutsedda skador gäller vad i vattenlagen 7 kap. 57 § stadgas.

11. Vattendomstolsavgift.

Avgift, varom förmäles i 11 kap. 95 § vattenlagen, skall, så snart detta utlåtande vunnit laga kraft erläggas till Länsstyrelsen i Mariestad med 106:- kronor, vilken kostnad förskjutes av sökandena, och sedan företaget kommit till stånd, fördelas på delägarna

med två kronor för tusen av vars och ens i kostnadsfördelningslängd-
ens kolumn 3 angivna förbättringsvärde.

12. Framtida underhåll.

I företaget ingående arbeten och anläggning^{ar} skall för framtiden omsorgfullt underhållas samt rensningar företagas så ofta behovet det påkallar. Varje delägare i företaget har rätt att fordra, att den dikessträcka, varav han är beroende, underhålles väl.

Uppdämning eller annan åtgärd som hindrar vattnets fria lopp må ej tillåtas eller tålas.

För att i möjligaste mån nedbringa rensningskostnaderna, skall markägarna tillse, att betande kreatur genom stängsel eller på annat sätt hållas borta från avloppet. Sker ändock skadegörelse, som för-
anletts av enskild sakägares åverkan eller försummelse, är veder-
börande ersättningsskyldig enligt lag.

13. Arbetsföreskrifter, fixpunkter.

Detaljerade uppgifter över den föreslagna anläggningens utför-
ning återfinnes i bifogade arbetsföreskrifter och kostnadsförslag
samt på upprättade plan- och profilritningar jämte typritningar.
Fixpunktsförteckning återfinnes på plankartan och i arbetsföreskrift-
erna.

Det använda höjdsystemets nollplan är beläget 170.00 m över
Sveriges normalnollplan, och 1,66 m under nollplan["]et för Pösans sänk-
ningsföretag av år 1927.

14. Organisation.

Företagets angelägenheter skall handhavas av en styrelse, bestående av en eller flera ledamöter, som väljes på allmänt sammanträde med delägarna.

Styrelsen åligger:

att ombesörja företagets utförande samt kontrollera entreprenörens arbete, i den mån så befinnes erforderligt med biträde av sakkunnig person,

att tillse att företagets anläggningar alltid hålles i fullgott skick samt ombesörja rensning- och underhållsarbeten,

att i mån av behov verkställa uttaxeringar på sätt närmare i 3 kap. 20 § vattenlagen stadgas,

att över inkomster och utgifter föra ordentliga till riktigheten styrkta räkenskaper.

att kalla delägarna till sammanträde då så befinnes erforderligt,

att tillse att det vid sammanträdet föres protokoll.

Styrelsen skall därjämte innan arbetet igångsättes göra anmälan om styrelseval hos Länsstyrelsen jämlikt bestämmelserna i vattenlagen 7 kap. 62 §.

Delägarnas bestämmanderätt över företagets angelägenheter utövas på sammanträde, där varje delägare har rösträtt efter sitt delaktighetstal med den begränsning, som föreskrives i 3 kap. 22 § vattenlagen. Kallelse till sammanträde skall antingen skriftligen

40

delgivas samtliga delägare minst en vecka före sammanträdet eller ock minst fjorton dagar före detsamma kungöras i en av ortens tidningar.

I övrigt hänvisas till de bestämmelser, som närmare framgår av 7 kap. 61 - 65 § vattenlagen.

15. Allmänna bestämmelser.

Jämlikt föreskrifterna i 10 kap. 62 § vattenlagen får syne-
männen i fråga om företaget ytterligare bestämma:

att det skall, därest sökandena önskar fullfölja detsamma, utföras

i full-ständig överensstämmelse med bestämmelserna i detta ut-

låtande med därtill hörande ritningar och handlingar,

att arbetena må begynna så snart detta utlåtande vunnit laga kraft,

samt bör vara bragta till slut före utgången av år 1970.

att företaget skall anses fullbordat, när det avsynäts och godkänts

av inom länet tjänstgörande lantbruksingenjör samt

att det skall benämnas

" Pösan - Ranstads vattenavledningsföretag år 1962."

16. Besvärshänvisning.

Talan mot förrättningen och detta utlåtande må föras vid Väster-
bygdens vattendomstol, adress Vänersborg, till vilken besvären med iakt-
tagande av bestämmelserna i 11 kap. 85 § vattenlagen skall vara ingivna
inom sextio dagar från nedanstående datum.

41

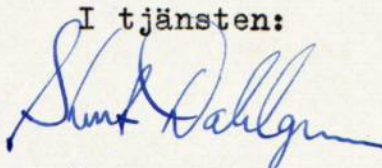
17. Tillåtlighet, verkställighet.

Förhållandet mellan företagets sammanlagda kostnader och dess båtnad är sådant att de i vattenlagen 7 kap. 38 § stadgade villkoren för företagets tillåtlighet är uppfyllda.

Då denna syneförrättning ej skall underställas vatten-
domstols prövning, kommer detta utlåtande att gå i verkställig-
het i den ordning, ^{som} för laga kraft ägande dom stadgas, för såvitt
icke inom den ovan angivna besvärstiden talan mot syneförrätt-
ningen anhängiggöres, och ändring i synemännens utlåtande häri-
genom kan komma till stånd.

Stenstorp den 30 juli 1962

I tjänsten:

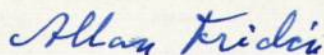

/Kurt Dahlgren/
Lantbruksingenjör

Biträdande gode män:

Einar Wilhelmsson

Allan Fridén

BITRÄDANDE FÖRRÄTTNINGSMANNENS

U T L Å T A N D E

ANGÅENDE VÄRDET AV RANSTADS F D KVARN I PÖSAN, VILKEN

SKALL LÖSAS I SAMBAND MED UTFÖRANDET AV "PÖSAN-RANSTADS

VATTENAVLEDNINGSFÖRETAG ÅR 1962"

I N N E H Å L L S F Ö R T E C K N I N G

	Sidan
Läge	1
Nederbördsområdets storlek. Sjöprocent	1
Karakteristiska vattenmängder	1
Dammbyggnad. Dämningsgräns	2
Vattenverk	2
Avloppskanal	3
Dygnsreglering	3
Nedre vattenstånd	3
Fallhöjd	3
Kvarninstallation	3
Kvarnbyggnad	3
Historik angående kvarnen	4
Äganderättsförhållanden	4
Fallvärde	4

BITRÄDANDE FÖRRÄTTNINGSMANNENS

U T L Å T A N D E

ANGÅENDE VÄRDET AV RANSTADS F D KVARN I PÖSAN, VILKEN
SKALL LÖSAS I SAMBAND MED UTFÖRANDET AV "PÖSAN-RANSTADS
VATTENAVLEDNINGSFÖRETAG ÅR 1962"

Läge.

Ranstads kvarn är belägen i Pösan ca 2 km nordost om Stens-
torps järnvägsstation på västra stambanan.

Nederbördsområdets storlek. Sjöprocent.

Pösan tillhör nederbördsområde nr 142 Lidan, sektion 6 Flan.

Pösan avvattnar vid Ranstads kvarn ett nederbördsområde om
45 kvkm, varav 1,3 % upptages av sjöar. Simsjön har i äldre tider varit
reglerad av Herrekvarn, vilken är nedlagd sedan 25 å 30 år tillbaka.

Karakteristiska vattenmängder.

De karakteristiska vattenföringarna vid Ranstads kvarn ha av
Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut uppskattats till i
tablån nedan angivna värden, vilka avse förhållandena vid naturlig
framrinning under en normal femtioårsperiod. Vattenföringsvärdena avse
dygnsmedeltal.

Högsta högvattenföring	10	kbm/sek
Normal högvattenföring	3,5	kbm/sek
Normal medelvattenföring	0,4	kbm/sek
Vattenföring med 50 % varaktighet	0,25	kbm/sek
Vattenföring med 75 % varaktighet	0,1	kbm/sek
Normal lågvattenföring	0,03	kbm/sek
Lägsta lågvattenföring	0,00	kbm/sek.

Dammbyggnad. Dämningsgräns.

Det föreligger en överenskommelse mellan ägare av vattenskadad mark vid Pösan ovanför Ranstads kvarn å ena sidan och en förutvarande ägare av Ranstads kvarn å andra sidan angående beskaffenheten av dammbyggnaden vid kvarnen.

Överenskommelsen, som är dagtecknad den 28 april 1929, innebär, att kvarnägaren förband sig att snarast möjligt sänka förefintliga skibord i kvarndammen, så att höjden blev densamma som år 1922 och i enlighet med en av lantbruksingenjör S Hallin samma år upprättad ritning. 1922 års dammhöjd var markerad med rött på Hallins ritning.

Höjderna på Hallins ritning voro angivna i meter över ett antaget jämförelseplan beläget 1,53 m under intagets bottenstocks överkant. Förrättningsmannen har uppgivit bottenstockens höjdläge till + 3,19 m i det av honom använda höjdsystemet.

Enligt Hallins ritning skulle i dammen enligt överenskommelsen finnas följande öppningar.

- 1:o Intag med krönet på höjden + 4,24 m försedd med två öppningar, en 0,65 m bred, tröskelhöjd + 3,19 m. och en 0,85 m bred, tröskelhöjd + 3,19 m.
- 2:o Skibord 7,3 m långt och krönet på höjden + 3,93 m.
- 3:o Skibord 8,8 m långt och krönet på höjden + 3,89 m.

Den nuvarande dammbyggnaden är förfallen. Den består av sten tätad med jord. Den uppges ursprungligen vara uppförd år 1866.

Vid full drift kan med dammen ha dämts högst till höjden + 3,89 m.

Vattenverk.

Drivvattnet har letts från intaget till turbinsumpen i en ränna, 240 m lång, inschaktad i slänten.

I en turbinsump av trä finnas två vertikala turbiner med enligt uppgift en effekt om 10 hk och 15 hk resp. Sumpen är överbyggd med ett träskjul (bräder på stolpar) under tak av tegel.

Turbinsump och överbyggnad äro i mycket dåligt skick. Övergången mellan ränna och sump är helt raserad.

Avloppskanal.

Drivvattnet har återförts till naturliga åfåran i en avloppskanal, som framgår av förrättningsmannens karta.

Dygnsreglering.

Det har uppgetts att verket kunde köras i stämmor vid mycket låg vattenföring. Dammagasinet areal framgår av förrättningsmannens karta.

Nedre vattenstånd.

Normala medelvattenytan i avloppskanalen kan beräknas till + 0,45 m.

Fallhöjd.

I verket synes ha utnyttjats en bruttofallohöjd om $(3,89 - 0,45 =)$ 3,44 m.

Kvarninstallation.

Enligt uppgift har installationen i kvarnen bestått av tre par kvarnstenar för sammäld och en spetsmaskin. Kraften har överförts från turbinaxlarna medelst remmar.

En motor har funnits för leverans av stödkraft.

Motor och remmar lär ha sålts på auktion år 1958.

Installationen förefaller att vara i mycket dåligt skick och är sannolikt oanvändbar.

Kvarnbyggnad.

Kvarnbyggnaden består av en undervåning av kullersten och en övervåning av trä. Väggarna i en kvarnkammare och en verkstad på kvarnens ena gavel bestå av kalk, kullersten och sand. På andra gaveln finnes ett kvarnstall uppfört av bräder. Taket är belagt med tegel.

Kvarnbyggnaden är mycket förfallen. Innerväggar till kvarnkammare och verkstad äro raserade.

Historik angående kvarnen.

Kvarnen lär ha drivits med enbart vattenkraft till slutet på trettio-talet och med vattenkraft och elektrisk stödkraft till år 1953, då kvarnen helt nedlades. Det lär endast ha funnits tre kunder sista tiden.

Äganderättsförhållanden.

Ranstads kvarn har av förrättningsmannen uppgetts vara belägen på fastigheten Ranstad 5³, som äges av Karl Gustafsson, Hentorp 2074, Skövde.

Fastigheten omfattar icke någon del av höger strand (i strömriktningen räknat). Med Ranstads kvarn får anses vara förenad rätt att på grund av hävd nyttja även högra strandens vatten i den utsträckning, som erfordrats för drift av kvarnen.

Fallvärde.

Ranstads kvarn med tillhörande vattenkraftanläggningar äro som av beskrivningen ovan framgår så förfallna, att det kräves omfattande åtgärder för att åter göra dem fullt brukbara. I vattenrättslig mening får vattenverket dock anses vara utnyttjat.

Vid efterföljande värdering skiljes på vattenverk och kvarn. Det förra torde icke vara en förutsättning för det senare, vilket utvecklingen väl visat. Någon ersättning för kvarninstallationer och kvarnbyggnad bör icke komma ifråga. Bådadera synes för övrigt vara värdelösa.

Det torde vara tvivel underkastat, om det överhuvudtaget kan löna sig att sätta istånd ett vattenkraftverk med så ringa fallhöjd i ett vattendrag med så ringa och så varierande vattenföring som Pösan. En beräkning av den kapitaliserade nettovinsten av en skisserad kraftverksutbyggnad är tids- och kostnadskrävande och skulle leda till ett högst osäkert resultat, särskilt med beaktande av ovissheten i möjligheterna

att avsätta kraften.

Ett visst latent värde kan dock antagas ligga i en möjlighet till istandsättande av byggnaderna i en framtid med ändrade avsättningsförhållanden. Viss ersättning bör därför rimligtvis utgå.

Fallhöjden kan förslagsvis värderas enligt de normer, som ligga till grund för fastighetstaxering av vattenfallsfastigheter.

Medelvattenföring	0,4	kbm/sek
Vattenföring med 75 % varaktighet	0,1	kbm/sek
Vattenföring med 75 % varaktighet i % av medelvattenföring	0,25	%
Vattendragsgrupp	D	
Faktor för normerande vattenföring	0,35	
Faktor för korttidsreglering	1,00	
Taxeringsvattenföring	0,14	kbm/sek
Fallhöjd (3,89-0,45)	3,44	m
Taxeringseffekt $9,82 \times 0,14 \times 3,44$	4,7	n k W
Värde per nkW	220	kr/nkW
Jämningsfaktor med hänsyn till avsättningsförhållanden	0,8	
Jämningsfaktor med hänsyn till utbyggnadssvårigheter	0,7	
Jämningsfaktor med hänsyn till tidpunkt för fallets utnyttjande	0,7	
Jämkat värde per nkW	86	kr
<u>Värde på råfallet</u>	<u>400</u>	<u>kronor</u>

Vattenkraftverksanläggningarna kunna ej åsättas något egentligt värde annat än i vissa delar uppskattat till 1000 kronor.

Sammanlagda värdet av vattenkraftanläggningarna uppgår till 1400 kronor, varå skall utgå ersättning med 50 % förhöjning eller sammanlagt 2100 kronor.

Mölndal den 18 juni 1962.

K NOREN KONSULTERANDE INGENJÖRSBYRÅ AB

Booert Horeer

Leona J. Ekman

Allan Fridén

Biträdande godemän

SVERIGES METEOROLOGISKA
OCH HYDROLOGISKA INSTITUT

Fridhemsgatan 9 STOCKHOLM 12
Postbox 12108 Telefon 52 00 00
Postgiro 156 76 Telex 18 90
Telegramadress Hydrometeor

23.2.1962
Utskrivningsdatum

Dnr UH 26
Åberopa ovanst. nr vid all korrespondens

Lantburksnämnden i Älvsborgs län
Lantbruksingenjören

Box 93
V Ä N E R S B O R G

H 2-146

108. Lidan - Flan, tillfl.

Med anledning av Eder skrivelse den 17 ds får institutet lämna följande hydrologiska uppgifter för Pösån (i institutets arealstatistik benämnd Kyrketorpsån) vid Ranstad kvarn ca 2 km NO Stenstorp. Vattenföringsvärdena äro uppskattade och avse förhållandena vid naturlig framrinning under en normal 50-årsperiod. Nederbördsområdet är uppmätt på generalstabskartan.

Högsta högvattenföring	10	m ³ /s
Normal "	3,5	"
" medelvattenföring	0,4	"
Vattenföring med 50 % varaktighet	0,25	"
" " 75% "	0,1	"
Normal lågvattenföring	0,03	"
Lägsta "	0,00	"
Nederbördsområde	45	km ²
Sjöprocent	1,3	

Vattenföringsvärdena avse dygnsmedeltal, men från ett litet och sjöfattigt område som det ifrågavarande torde högsta högvattenföringen momentant kunna vara ca 40 % högre.

Vi bilägga Edert kartklipp jämte räkning.

Stockholm den 23 februari 1962.

Olof Tryselius
Byrådirektör

N. Pölder
Statshydrolog

ÖVERENSKOMMELSE

Mellan undertecknade ägare av vattenskadad mark vid Pösan ovanför Ranstad kvarn å ena sidan och undertecknad ägare av Ranstad kvarn å andra sidan har denna dag nedanstående överenskommelse träffats:

- 1/ Undertecknad kvarnägare förbinder mig att snarast möjligt sänka förefintliga skibord å kvarndammen, så att höjden blir densamma, som år 1922 och i enlighet med av lantbruksingeniören, S. Hallin detta år upprättad ritning, varå 1922 års dammhöjd är med rätt angiven. Ändringen skall vara verkställd före den 1 maj 1929. Dock må med ändringen av skibordet närmast högra stranden anstå tills vattenföringen blir så ringa, att vattenytan genom luckorna kan hållas under skibordskrönet.
- 2/ Undertecknade markägare förbinda oss att icke av nuvarande ägaren av Ranstad kvarn utkräva skadeersättning för att vattenståndet ovanför kvarnen hållits högre än tillåtet, under förutsättning att kvarnägaren uppfyller sin del av överenskommelsen.

Av denna överenskommelse har tvenne lika lydande exemplar undertecknats.

Ranstad den 28 april 1929.

Oläsligt namn

Klara Persson

Gustaf Andersson

Karl Johansson

Bevittnas:

Oskar Johansson

Werner Larsson

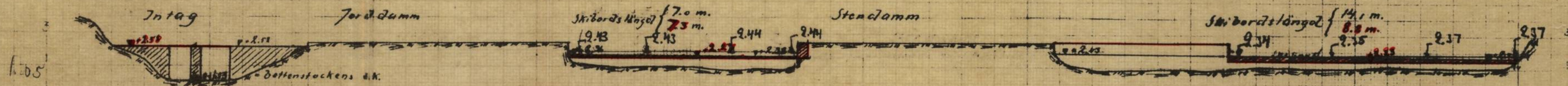
Rätt avskrivet intyga:

B. Falken

Andersson

Kvarndamm över Pösan vid Ranstad
i Stenstorps socken av Skaraborgs län

Elevation
Skala 1:100

Bil. A⁴

Den med svart utförda ritningen och svarta siffror angiva förhållandena vid gällande
mätningen år 1928 och tillstånd undersökning. Med rött utförd ritning och röda siffror
angiva förhållandena vid en på hösten år 1922 eller varen år 1923 av Lantbruksskolan
H. Thunblom tillstånd undersökning i den mån dessa förhållanden då var anmärkningsvärda.
Röd sträckning anger de partier av nuvarande dammen, som överskjutit dammprofilen
av år 1922-23. Alla höjder äro angivna i väster över ett antaget jämförande plan, be-
läget 1.53 m. under intagets bottenstockens överkant.

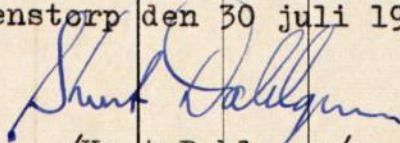
Skara den 2 april 1929.

L. Gärsten
H. Thunblom

R-F46-LS393/62

JORDERSÄTTNINGSLÄNGD

Fastighet och ägare m. m.	Avlopp			Upplag			Summa ersättning kronor
	Areal	Ersättning		Antal	Ersättning		
	m ²	öre/m ²	kronor	m ²	öre/m ²	kronor	
<u>Sträckan C-D-E-F-G</u>							
Ranstad 5 ¹⁰) Sven Ehn				450	16	72	72
" 9 ¹² }							
" 9 ¹⁵ ; Sven Gustavsson	250	21	53	640	9	58	111
" 9 ⁶ , Karl o Elsa Jonsson	30	9	3				3
Allmänning till Ranstad	15	9	2				2
<u>Summa</u>							188
<u>Sträckan G-H-I-K-L</u>							
Ranstad 9 ¹⁵ , Sven Gustavsson	30	21	7)	x) 540	4	22)	29 ✓
Allmänning till Ranstad	40	9	4				4 ✓
Ranstad 9 ⁷ , Gunnar Johansson	100	22	22				22
" 9 ⁵ , David Pettersson	330	22	73)	x) 2000	4	80)	153
Ranstad Bredeg. ⁸ , Sigfrid Andersson	600	29	174	600	29	174	348
" " 8 ⁵ , Ingemar Hermansson	400	27	108				108
<u>Summa</u>							664
Stenstorp den 30 juli 1962							
 /Kurt Dahlgren/ Lantbruksingenjör							
 Biträdande godemän							
x) Avser genom åfårans rätning avskuret område.							

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
<u>Stenstorps socken</u>							
<u>Ranstad Per Nilsgården 1³</u>							
Allan Andersson							
A. Alstringsbåtnad							
åker, torvjord på morän	1	0,32 ^v		1700	2600	900	288
betesmark, "- "-	2		0,07 ^v	600	1200	600	42
Summa		0,32	0,07				330
<u>Ranstad 9³</u>							
Erik Andersson							
A. Alstringsbåtnad							
åker, torvjord på morän	3	0,50 ^v		400	2400	2000	1000
"- "-	4	1,27 ^v		700	2600	1900	2413
betesmark "-	5		1,22 ^v	400	1200	800	976
"- "-	6		0,42 ^v	500	~~1500~~ 1400	900	378
Summa alstringsbåtnad		1,77	1,64				4767
B. Brukningsbåtnad							
							526
Summa brukningsbåtnad							
							526
Totalsumma							
		1,77	1,64				5293
<u>Ranstad Bengtsgården 3³</u>							
Allan Johansson							
A. Alstringsbåtnad							
betesmark, torvjord på morän	7		1,18 ^v	800	2200	1400	1652
Trpt.							

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
Trpt. betesmark, torvjord på morän	7a		0,06	600	~~2200~~ 2000	1400	84
Summa alstringsbåtnad			1,24				1736
B. Brukningsbåtnad							156
Summa brukningsbåtnad							156
<u>Totalsumma</u>			1,24				1892
<u>Allmänning till Ranstad</u> Sven Ehn m.fl. A. Alstringsbåtnad betesmark, mylla på mo- rän	8		0,17	1100	2000	900	153
skog "-"	8a		0,18	400	600	200	36
Summa			0,35				189
<u>Ranstad 9¹²</u> Sven Ehn A. Alstringsbåtnad åker, mylla på morän	9	0,19		2300	2600	300	57
"- mylla på svämjord och lera	10	0,29		700	~~2600~~ 2400	1700	493
"- "-	11	0,60		200	~~2600~~ 2000	1800	1080
"- mylla på mycket stenbunden morän	12	0,73		100	~~2600~~ 2200	2100	1533
betesmark, mylla på mo- rän	13		0,43	400	1200	800	344
"- "-	13a		0,22	500	1500	1000	220
Trpt.							

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
Trpt.							
Summa alstringsbåtnad		1,81	0,65				3727
B. Brukningsbåtnad							255
Summa brukningsbåtnad							255
<u>Totalsumma</u>		1,81	0,65				3982
<u>Ranstad 5¹⁰</u>							
Sven Ehn							
A. Alstringsbåtnad							
åker, mylla på morän	14	0,34 v		1000	2700	1700	578
"- "-	14a	0,10 v		800	2700	1900	190
"- "-	15	0,06 v		1500	2700	1200	72
betesmark, mylla på svämjord och lera	16		0,60 v	100	~~1500~~ 1100	1000	600
"- "-	17		0,22 v	100	~~1500~~ 1300	1200	264
skog	18		0,50 v	100	600	500	250
"- "-	19		0,20 v	100	600	500	100
Summa alstringsbåtnad		0,50	1,52				2054
B. Brukningsbåtnad							544
Summa brukningsbåtnad							544
<u>Totalsumma</u>		0,50	1,52				2598
<u>Ranstad 9¹⁵</u>							
Sven Gustavsson							
A. Alstringsbåtnad							

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
skog	20		0,50 ✓	200	600	400	200
åker, torv- och sväm- jord på lera	21	0,97 ✓		100	~~200~~ 1700	1600	1552
betesmark, mylla på mo- rän	22		0,37 ✓	1400	1500	100	37
åker, mylla på morän	23	0,43 ✓		600	~~200~~ 2500	1900	817
betesmark "-	24		0,24 ✓	100	~~100~~ 1500	1400	336
skog	24a		0,84 ✓	100	600	500	420
åker, mylla på morän	25	0,23 ✓		2000	2500	500	115
"- "-	25a	0,13 ✓		1800	2200	400	52
betesmark, torvjord på svämjord och morän	26		0,76 ✓	100	~~200~~ 1400	1300	988
Summa		1,76	2,71		-		4517
<u>Allmänning till Ranstad</u>							
A. Alstringsbåtnad							
skog	27		0,51 ✓	100	600	500	255
Summa			0,51				255
<u>Ranstad 9⁶</u>							
Karl och Elna Jonsson							
A. Alstringsbåtnad							
skog	28		0,25 ✓	100	600	500	125
"-	29		0,90 ✓	300	600	300	270
Summa			1,15				395

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
<u>Ranstad 9⁷</u>							
Gunnar Johansson							
A. Alstringsbåtnad							
betesmark, torvjord på svämjord och morän	30		0,20 v	100	~~1800~~ 1400	1300	260
"-"	31		0,11 v	100	~~1800~~ 1700	1600	176
"-"	32		0,29 v	100	~~1800~~ 1400	1300	377
skog och betesmark, mylla på morän	33		0,38 v	100	600	500	190
"-"	34		0,38 v	100	~~600~~ 500	400	152
"-"	35		0,15 v	500	1600	1100	165
Summa			1,51				1320
<u>Ranstad 9⁵</u>							
David Pettersson							
A. Alstringsbåtnad							
betesmark, torv- och sväm- jord på morän	36				~~1500~~		
"-"	37		0,83 v	100	1300	1200	996
"-"	38		1,38 v	100	~~1800~~ 1600	1500	2070
"-"	39		0,92 v	100	~~1900~~ 1600	1500	1380
"-"	39a		0,09 v	500	1800	1300	117
åker	40	0,06 v		600	2000	1400	84
Summa		0,06	3,22				4647
<u>Ranstad Bredegården 8⁶</u>							
Sigfrid Andersson							

Ingemar Hermansson

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
A. Alstringsbåtnad							
åker, mylla på morän	55	0,17 ^v		1000	2800	1800	306
"- "-	56	0,10 ^v		1000	2800	1800	180
"- "-	57	0,07 ^v		1000	2800	1800	126
betesmark, torvjord på 							

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
Trpt.							
åker, torvjord på morän	71	0,78		800	2400	1600	1248
Summa alstringsbåtnad		1,72	8,09				12275
B. Brukningsbåtnad							683
Summa brukningsbåtnad							683
<u>Totalsumma</u>		1,72	8,09				12958
<u>Ranstad Backgården 6⁸</u>							
Evert Olsson							
A. Alstringsbåtnad							
åker, torvjord på morän	72	0,50		1100	2400	1300	650
Summa		0,50					650
<u>Ranstad Backgården 6¹⁰</u>							
Olga Leanders dödsbo							
A. Alstringsbåtnad							
åker, torvjord på morän	73	0,35		700	2400	1700	595
-"- mylla på morän	74	0,09		1900	2400	500	45
Summa		0,44					640
<u>Ranstad Skattegården 2⁷</u>							
Evert Johansson							
A. Alstringsbåtnad							
åker, torvjord på morän	75	0,21		500	2400	1900	399
-"- -"	76	0,02		500	2400	1900	38
Trpt.							

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
Trpt.							
åker, mylla på morän	77	0,07 ^v		1400	2400	1000	70
skog, torvjord på morän	78		0,21 ^v	400	600	200	42
åker, "-	79	0,63 ^v		2500	2800	300	189
betesmark "-	80		0,21 ^v	500	1000	500	105
"- "-	81		0,33 ^v	100	1400	1300	429
"- "-	82		2,08 ^v	400	2100	~~1700~~	~~3536~~ } 2032
"- "-	83		0,78 ^v	400	1600	~~1200~~	~~936~~ } 538
Summa alstringsbåtnad		0,93	3,61				~~5744~~ } 3842
B. Brukningsbåtnad							435
Summa brukningsbåtnad							435
<u>Totalsumma</u>		0,93	3,61				~~6179~~ } 4277
<u>Ranstad Skattegården 2¹²</u>							
Evert Johansson							
A. Alstringsbåtnad							
betesmark, torvjord på morän	84		0,57 ^v	400	2200	1500	~~855~~ } 309
"- mylla på sväm- jord	85		0,50 ^v	500	2300	1500	~~750~~ } 272
Summa			1,07				~~1605~~ } 581
<u>Ranstad Skattegården 2¹³</u>							
Evert Johansson							
A. Alstringsbåtnad							
betesmark, mylla på sväm- jord	86		0,84 ^v	700	2300	~~1300~~	~~1092~~ } 395
Summa			0,84				~~1092~~ } 395

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
<u>Ranstad 12¹</u>							
Nils Andersson							
A. Alstringsbåtnad							
betesmark, mossjord på morän	87		0,40 ^v	500	~~1200~~ 1100	600	~~87~~ 240
"-"	88		0,68 ^v	600	~~2100~~ 1700	~~1100~~	~~271~~ 748
Summa			1,08				~~358~~ 988
<u>Ranstad Skattegården 2¹¹</u>							
Albin Johansson							
A. Alstringsbåtnad							
betesmark, torvjord på morän	89		0,39 ^v	400	~~1700~~ 1300	900	~~127~~ 351
"-" mylla på mo- rän	90		0,32 ^v	600	~~2200~~ 2000	~~1400~~	~~162~~ 448
"-"	91		0,32 ^v	600	~~1800~~ 1700	~~1100~~	~~128~~ 352
Summa			1,02 (4,02)				~~417~~ 1151
<u>Ranstad 10¹</u>							
Albin Johansson							
A. Alstringsbåtnad							
åker, mylla på morän	92	0,22 ^v		2200	2800	600	132
"-"	93	0,20 ^v		2200	2800	600	120
Summa		0,42					252
<u>Huljesten 1³</u>							
AB Atomenergi							
A. Alstringsbåtnad							

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
betesmark, mylla på mo- rån	94		0,73 ^v	600	~~1000~~ 900	~~300~~	~~219~~ 79
åker	95	0,70 ^v		1700	~~2800~~ 2600	~~900~~	~~630~~ 228
"	96	0,56 ^v		1800	~~2800~~ 2500	~~700~~	~~392~~ 142
"	97	0,28 ^v		2100	~~2800~~ 2800	~~700~~	~~196~~ 71
"	98	1,68 ^v		1900	~~2800~~ 2800	~~900~~	~~1512~~ 547
Summa		3,22	0,73				~~2949~~ 1067
<u>S a m m a n d r a g</u>							
<u>Stenstorps socken</u>							
<u>Ranstad Per Nilsgården 1³</u>							
Allan Andersson	1-2	0,32	0,07				330
<u>Ranstad 9³</u>							
Erik Andersson	3-6	1,77	1,64				5293
<u>Ranstad Bengtsgården 3³</u>							
Allan Johansson	7-7a		1,24				1892
<u>Allmänning till Ranstad</u>							
Sven Ehn m.fl.	8-8a		0,35				189
<u>Ranstad 9¹²</u>							
Sven Ehn	9-13a	1,81	0,65				3982
<u>Ranstad 5¹⁰</u>							
Densamme	14-19	0,50	1,52				2598
<u>Ranstad 9¹⁵</u>							
Sven Gustavsson	20-26	1,76	2,71				4517
Trpt.							

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
Trpt.							
<u>Allmänning till Ranstad</u>	27		0,51				255
<u>Ranstad 9⁶</u>							—
Karl och Elna Jonsson	28-29		1,15				395
<u>Ranstad 9⁷</u>							—
Gunnar Johansson	30-35		1,51				1320
<u>Ranstad 9⁵</u>							
David Pettersson	36-40	0,06	3,22				4647
<u>Ranstad Bredegården 8⁶</u>							
Sigfrid Andersson	41-54	0,51	4,18				6100
<u>Ranstad Bredegården 8⁵</u>							
Ingemar Hermansson	55-71	1,72	8,09				12958
<u>Ranstad Backgården 6⁸</u>							
Evert Olsson	72	0,50					650
<u>Ranstad Backgården 6¹⁰</u>							
Olga Leanders dödsbo	73-74	0,44					640
<u>Ranstad Skattegården 2⁷</u>							
Evert Johansson	75-83	0,93	3,61				4277
<u>Ranstad Skattegården 2¹²</u>							
Densamme	84-85		1,07				581
<u>Ranstad Skattegården 2¹³</u>							
Densamme	86		0,84				1395
Trpt.							

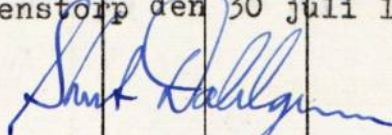
VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
Trpt.							
<u>Ranstad 12¹</u>							
Nils Andersson	87-88		1,08				358
<u>Ranstad Skattegården 2¹¹</u>							
Albin Johansson	89-91		1,02 (4,02)				417
<u>Ranstad 10¹</u>							
Densamme	92-93	0,42					252
<u>Huljesten 1³</u>							
AB Atomenergi	94-98	3,22	0,73				1067
Summa		13,96	35,19 38,19				53113

Med rött överstrukna och reducerade värden i kolumn "Båtnad" avser avdrag för ernådd ofullständig torrläggning.

Överstruket värde i kolumn "Värde efter torrläggning" avser reducering för ofullständig torrläggning och på grund av fortsatt översvämning.

Stenstorp den 30 juli 1962

/Kurt Dahlgren/
Lantbruksingenjör

Biträdande gode män:

Einar Wilhelmsson

Allan Fridén

Beräkning av brukningsbåtnad, som möjliggöres
genom uppgrävning av åfåran D-E-F samt utför-
ande av diken E-Ea och L-La.

Beräkningen ut-förd med ledning av Fältarronderings-
 kommitténs undersökningar.

Fastighet	Ägare	Dike	Antal meter	å pris kr	Kronor	Summa Kronor
Ranstad 9 ³	Erik Andersson E-Ea		125	2	250	
			92	3	<u>276</u>	526
Ranstad Bengtsg. 3 ³	Allan Johansson E-Ea		52	3	<u>156</u>	156
Ranstad 9 ¹²	Sven Ehn E-Ea		85	3	<u>255</u>	255
Ranstad 5 ¹⁰	Sven Ehn D-E-F		320	1:70	<u>544</u>	544
Ranstad Bredeg. 8 ⁵	Ingemar Herman- sson L-La		88	5	440	
			104	2	208	
			35	1	<u>35</u>	683
Ranstad Skatteg. 2 ¹	Evert Johansson L-La		35	1	35	
			100	4	400	435
			<u>Summa</u>	<u>1036</u>		<u>2599</u>

Stenstorp den 30 juli 1962

Kurt Dahlgren

/Kurt Dahlgren/
 Lantbruksingenjör

Eina Johansson Allan Fridén

Biträdande godemän

KOSTNADSFÖRSLAG

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.	Antal	å-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		<u>Uppgrävning av åfåran</u>				
		<u>Sträckan C-D-E-F-G.</u>				
0+50		Rivning av dammfäste m ³	85	5:-	425	
0+50-3+50	300	Morän och sten (svårgrävt) m ³	690	4:-	2760	
		" " " (ej "-") m ³	105	3:-	315	
		Svämjord (lättgrävt) "	330	1:-	330	
		Schaktn. <u>utplan.</u> av svämjord och lera m ³	235	1:60	376	
1+27		Schaktn. genom bro "	10	10:-	100	
3+50-10	650	"- o <u>utpl.</u> av lera o svämjord "	2510	1:60	4016	
		Morän och sten (ej svårgrävt m ³)	130	3:-	390	
		Bottenmorän o sten (svår- grävt) m ³	410	4:-	1640	
		Tillägg för stubbar .			450	
		Träd-och buskröjning			600	
1+27		Bro enl. spec.kostn.förslag			4700	
7+40		Ersättning till äg. av Ranstad 9 ¹⁵ för fördyrad bro			2000	
		Nya brons fria öppning 6 m				
		" " underkant över botten 2,1 m				
		Jordersättning enl. bil.			188	
		Arbetsledning o oförutsett			1110	19.400
<u>Summa</u>	<u>950</u>		<u>4505</u>			
		<u>Sträckan G-H-J-K-L</u>				
⁼¹⁰ 10+86-13+50	264	Schaktn. o <u>utplan.</u> av svämjord och lera m ³	2040	1:40	2850	
13+50-18+91	541	Dito	3150	1:40	4410	
		Bottenmorän och sten	280	3:-	840	
		Tillägg för stubbar			300	
		Träd och buskröjning			400	
12+96		Spång av bef. material				
		jämte komplettering			150	
15+63		Ers. till ägaren av Ranstad Trpt.				

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.	Antal	å-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		Trpt. Bredeg. 8 ⁶ för fördyrad bro Nya brons fria öppning: 5,5 m " " underkant över botten 2,1 m Jordersättning Arbetsledning o oförutsett			1500 664 880	12.000
Summa	<u>805</u>		<u>5470</u>			

KOSTNADSFÖRSLAG

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.	Antal	å-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		<u>Sidodiken</u>				
		<u>Diket E-Ea</u>				
60-61+12	112	Lantbruksrör av betong ø 250 mm m	112	4:10	460	
-62+4	92	Dito ø 200 mm m	92	3:10	286	
-63+60	156	Dito ø 150 " "	156	2:50	390	
63+10-63+60		Träunderlag 1" x 6", klass VI m	60	1:-	60	
60-61+12		Grävn.lägg.n.o återfylln. "	112	4:50	504	
-62+4		Dito "	92	3:50	322	
-63+60		Dito "	156	3:50	546	
60		Utlopp typ U-1 st	1		40	
61+12		Brunn typ B-1 ø 600 mm "	1	100:-	100	
62+4, 63+60		Dito ø 500 mm "	2	80:-	160	
		Arbetsledning o oförutsett			332	3200
		<u>Diket K-Ka</u>				
70-71+5	105	Lantbruksrör av betong ø 250 mm m	105	4:10	431	
31+25-33	175	Dito ø 200 mm "	175	3:10	543	
-33+75	75	Dito ø 150 " "	75	2:50	188	
-34+27	52	Dito ø 100 " "	52	2:-	104	
32+15-32+35) 32+80-32+95)		Träunderlag 1" x 6" klass VI "	35	1:-	35	
70-71+5		Grävn.lägg.n.och återf. "	105	4:-	420	
31+25-33		Dito "	175	3:50	613	
33-34+27		Dito "	127	3:-	381	
70		Utlopp typ U-1 st	1	50:-	50	
33, 71+5		Brunn typ B-1, ø 600 mm "	2	100:-	200	
34+27		Dito ø 450 " "	1	60:-	60	
		Arbetsledning o oförutsett			375	3400
		Trpt.				

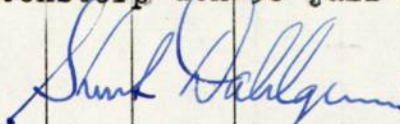
[illegible]

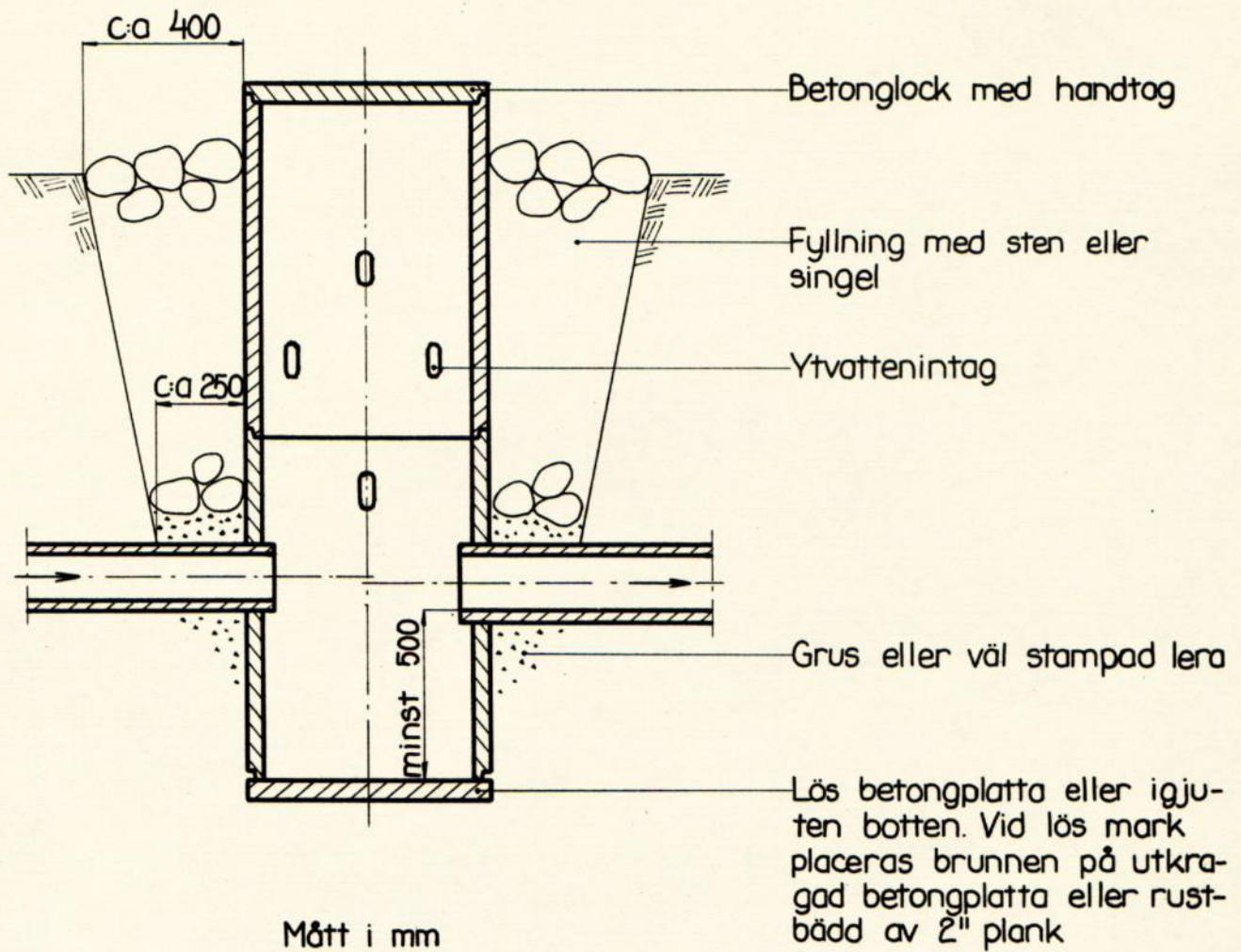
Stenstorp den 30 juli 1962

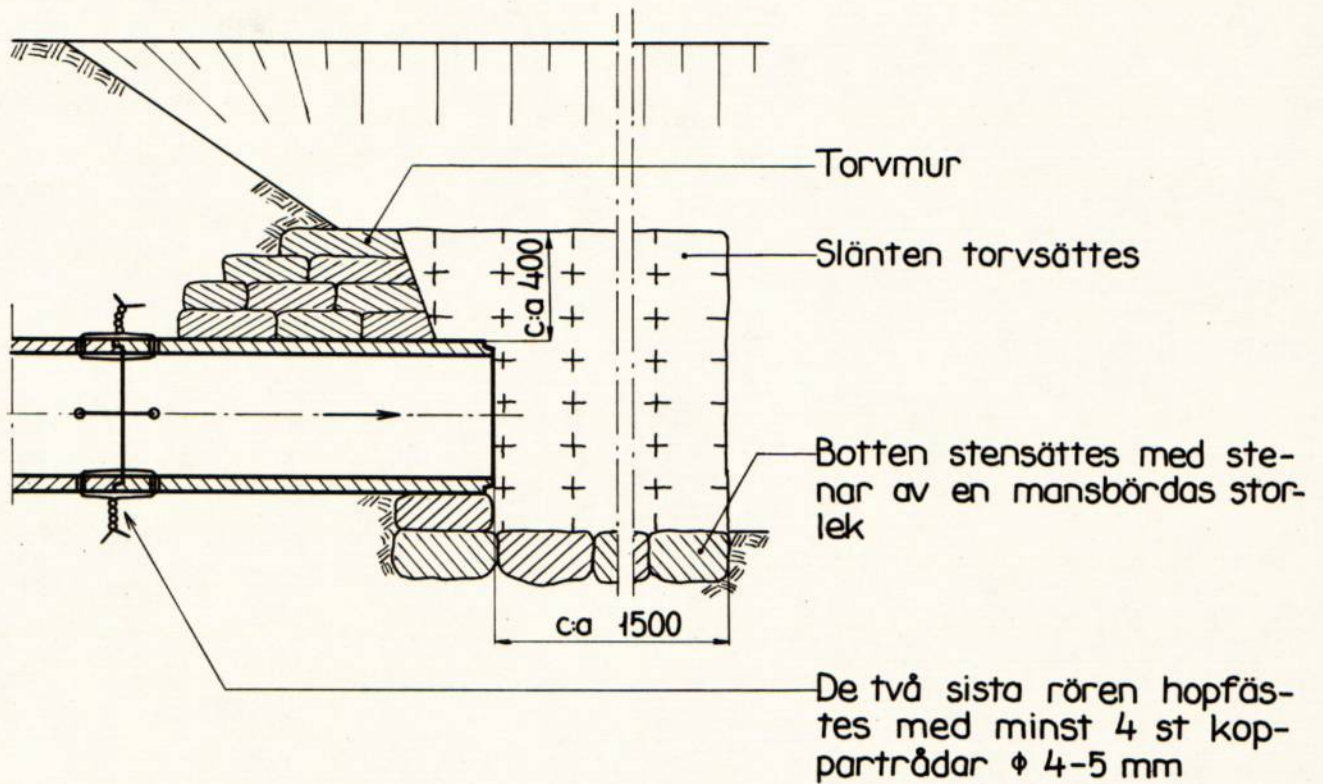
/Kurt Dahlgren/
Lantbruksingenjör

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.	Antal	å-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		<u>Specialkostnadsförslag för komplettering av genomlopp med rörtrumma vid 1+27</u>				
		Schaktning m ³	30	4	120	
		Återfyllning o iordnings- ställande av vägbana			50	
		Armerade falsrör för väg m	8	420	3360	
		2 st. rundstång Ø 16 mm, längd 8,20 m per styck (= 16,40 m) kg	26	1	26	
		Skruvar brickor m.m.			5	
		Plank för underlag				
		3 st. 2½" x 7", längd 8 m/st m	24	3	72	
		<u>Arbete:</u>				
		Avjämning av botten, iord- ningställande av grusbädd, läggn. av rören och hop- skrävning			350	
		Stensättning och läggning av grästorv m.m.			150	
		Länshållning			100	4233
		Arbetsledning o oförutsett				467
		<u>Summa kronor</u>				<u>4700</u>

Stenstorp den 30 juli 1962

/Kurt Dahlgren/
Lantbruksingenjör

Mått i mm

ARBETSFÖRESKRIFTER

Innan arbetet påbörjas skall avvägning och utsättning på minst var femtionde meter verkställas genom sakkunnig person.

Vid arbetets utförande iakttages:

- att i grävningstabell angivna djupsiffror och dagbredder är beräknade i förhållande till de avvägda dubbarna;
- att förekommande krökar på åfåran ej får göras skarpa, utan skall i möjligaste mån uträtas eller avrundas;
- att breddning av åfåran utföres på sådant sätt att dess sträckning i möjligaste mån rätas.
- att där åfåran kan bibehållas i rågång, bör grävningen verkställas så, att rågången och fårans mittlinje kommer att sammanfalla.
- att vägbana, bebyggd tomt eller trädgård ej utan innehavarens medgivande må användas som upplagsplats för dikesjord;
- att uppschaktat material som tillöverbärande del innehåller lera, torv, sand eller svämjord utsprides vid uppgrävningen på så sätt att på en kvadratmeters yta ej bör uppläggas mer än $1/3 \text{ m}^3$ jord. Stubbar lägges närmast dikeskant, dock ej med mindre avstånd än en meter från densamma. Huruvida jordmassorna är av sådan beskaffenhet att de skall utplaneras eller ej avgörs av företagets styrelse i samråd med markägaren;
- att ur öppet avlopp uppschaktat stenbuddet material, som lämpligen ej kan spridas då det gäller åker eller bete skall läggas minst 3 m från avloppets kanter och med en lutning mot dessa, icke överstigande 1:1, varjämte öppningar skall anordnas vid sänkor i marken, tillstötande diken eller i övrigt på minst var 40.m för ytvattnets framläppande genom upplagen;
- att vid upplag på skogs- mark skall lämnas minst 3 m frikant till avloppet såvida materialet ej utjämnas med tillräcklig noggrannhet att ge väg för framtida rensningsarbeten;
- att under arbetstiden vatten ej uppdämmas eller påsläppes så att skada uppstår;
- att rörbrott, ras eller förskjutningar, som till äventyrs inträffa, omedelbart skall avhjälpas och erforderliga förstärkningsåtgärder eller säntförändringar vidtagas;
- att förefintliga gränsmärken ej må genom arbetet rubbas eller döljas, såvida icke dessförinnan nya märken blivit utsatta

- genom vederbörlig lantmätares försorg;
- att förrättningens fixpunkter icke utan tvingande skäl må förstöras; måste så ske, skall fixpunkten ifråga genom sakkunnig person ersättas med en ny sådan;
- att genomgrävd vägbana snarast möjligt skall återställas i fullgott skick;
- att betongrören till företagets rörledningar godkännes endast under förutsättning att de underkastas kontroll av vederbörande kontrollant och därvid uppfyllt gällande normalbestämmelser ifråga om hållfasthet och täthet;
- att ~~allena~~ sådana tegelrör må komma till användning, som uppfyller fordringarna uti av Sveriges Standardiseringskommission i december 1937 fastställd standard för dräneringsrör av tegel;
- att rörläggning skall utföras av vid dylika arbeten van och fullt kompetent person;
- att rörledning ej får täckas, innan läggningen blivit genom lantbruksingenjör eller hans ombud kontrollerad;
- att rörledning ej må läggas direkt på berg eller stora stenar utan i förekommande fall på grusbädd;
- att vid täckning noga tillses, att stenar eller andra hårda föremål ej skadar rören;
- att tegelrörsledningarna skall kopplas medelst betongrör i brunnarna;
- att det första röret för de täckdikesstammar, som beräknas komma att utmynna i en brunn, efter tillsägelse av vederbörande brukare skall inkopplas vid anläggandet av brunnen ifråga;
- att befintliga täckdikesstammar efter anvisning inkopplas vid anläggandet av brunnar och rörledningar;
- att inkopplingar utföres omsorgsfullt så att de ej inkräktar på rörarean, varvid tätas med cementbruk;
- att rörfogarna skall grusas, om jorden är så beskaffad, att risk för igen-
slamning föreligger; stenfyllningen kring dagvattenbrunnarna skall då beklädas med grästorv, enris eller granris;
- att rörledning lägges på trärust, om det befinnes att grunden utgöres av dy-, moss-, lös lerjord eller annat icke bärande jordslag;
- att entreprenören ålägges att taga del av bestämmelserna i denna arbetsbeskrivning;
- att särskild uppmärksamhet ägnas korsning av vattenledning vid 12+90 för att hindra skadegörelse.

att huvudfixpunkt för höjdbestämmningen är: ett inhugget kors i låg jordfast sten mellan utfartsväg och stenvägg kring trädgård för Ranstad 5¹⁰ vid sektion 1+25:

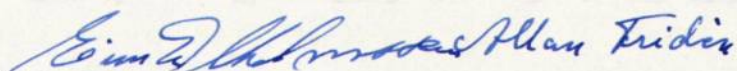
Höjd + 5,51 m

Höjd enl. RAK:s o-plan
+ 175,51 m.

Före maskingrävning skall företagets styrelse och vederbörande entreprenör förvissa sig om huruvida el- eller telekablar kan komma att beröras av arbetet. Televerket utmärker vid anmodan kostnadsfritt sina kablar. Hänvändelse sker enklast till närmaste telefonstation, som omgående vidarebefordrar Er anmälan om grävning.

Stenstorp den 30 juli 1962

/Kurt Dahlgren/
Lantbruksingenjör

 Einar Ahlström

Biträdande godemän

KOSTNADSFÖRDELNINGSLÄNGD

Fastighet Ägare m. m.	Sök. o. likst. = \$	Båtnad kronor	Fastighets andel i			Samfällighets andel i gemensamma kostnader procent
			för särskild av- delning beräk- nad kostnad kronor	för samfällig- heten beräknad kostnad kronor	samfällig- hetens verk- liga kostnad procent	
1	2	3	4	5	6	7
<u>Stenstorps socken.</u>						
<u>Ranstad Per Nilsg. 1³</u>			<i>Stenstorp / Hordal</i>			
Allan Andersson		330		269	0.621	<i>ejs.</i>
<u>Ranstad 9³</u>						
Erik Andersson	S	5293	<i>Olle Andersson el. d 602</i>	4315	9.966	<i>—</i>
<u>Ranstad Bengtsg. 3³</u>						
Allan Johansson	S	1892		1542	3.562	S
<u>Allmänning till Ranstad</u>						
Sven Ehn m.fl.		189	<i>Kub Ehn</i>	154	0.356	<i>ejs.</i>
<u>Ranstad 5¹⁰, 9¹²</u>						
Sven Ehn	S	6580		5364	12.389	S
<u>Ranstad 9¹⁵</u>						
Sven Gustavsson	S	4517	<i>Sten Gustavsson</i>	3683	8.505	S
Allmänning till Ranstad		255	<i>Byalaget</i>	208	0.480	<i>ejs.</i>
<u>Ranstad 9⁶</u>						
Karl & Elna Jonsson		395	<i>Kub Ehn</i>	322	0.744	<i>—</i>
<u>Ranstad 9⁷</u>						
Gunnar Johansson		1320	<i>Gunnar Johansson</i>	1076	2.485	S
<u>Ranstad 9⁵</u>						
David Pettersson	S	4647	<i>Sten Erik Pettersson</i>	3788	8.749	S
<u>Ranstad Bredeg. 8⁶</u>						
Sigfrid Andersson	S	6100	<i>Ingemar Herman</i>	4973	11.485	S
<u>Ranstad Bredeg. 8⁵</u>						
Ingemar Hermansson	S	12.958		10.565	24.397	S
<u>Ranstad Backg. 6⁸</u>						
Evert Olsson		650		530	1.224	<i>ejs.</i>
Trpt.						

Fastighet Ägare m. m.	Sök. o. likst. = S	Båtnad kronor	Fastighets andel i			Samfällighets andel i gemensamma kostnader procent
			fär särskild av- delning beräk- nad kostnad kronor	för samfällig- heten beräknad kostnad kronor	samfällig- hetens verk- liga kostnad procent	
1	2	3	4	5	6	7
<u>Ranstad Backg. 6¹⁰</u>						
Olga Leanders dödsbo		640	<i>Sigge Pernon</i>	522.	1.205	<i>g.s.</i>
<u>Ranstad Skatteg. 2⁷, 2¹², 2¹³</u>						
Evert Johansson		5253	<i>Ely Johansson</i>	4282	9.890	<i>-1-</i>
<u>Ranstad 12¹,</u>						
Nils Andersson		358	<i>Håkan Andersson</i>	292	0.674	<i>S.</i>
<u>Ranstad Skatteg. 2¹¹</u>)						
<u>Ranstad 10¹</u>)						
Albin Johansson		669	<i>Karl Johan</i>	545	1.259	<i>S.</i>
Hulgesten. 1 ³ , AB Atomenergi		1067		870	2.009	<i>g.s.</i>
Summa		53.113		43.300	100.00	

Stenstorp den 30 juli 1962

Kurt Dahlgren
/Kurt Dahlgren/

Lantbruksingenjör

Einar Dahlbom Allan Fridén

Biträdande godemän

79

Sammanställning över förrättningskostnader

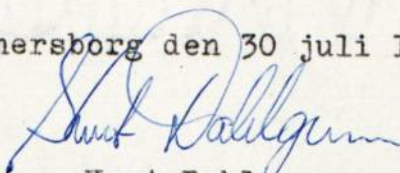
för

Pösan - Ranstads vattenavledningsföretag år 1962

	Kronor
Ersättning till Statsverket enl. SFS 317/1960	2237:-
"- " bitr. förrättningsmannen	1506:-
Pålvirke	16:-
Hantlangning	377:-
Kostnader för annons och lokal, div.	101:-
Godemän	178:-
Hyd. uppgifter från SMHI	<u>55:-</u>

Summa kronor 4470:-

Vänersborg den 30 juli 1962

Kurt Dahlgren

Lantbruksingenjör, förrättningsman

Aktbil. 11.Mål BU 8/1962Dom B 2/1965.

Pösan-Ranstad.

Västerbygdens vattendomstols

D O M

i besvärsmål angående Pösan-Ranstads
vattenavledningsföretag år 1962 i
Stenstorps socken, Skaraborgs län;
meddelad i Vänersborg den 25 febru-
ari 1965.

Klagande: Karl Gustavsson, Hentorp 2074, Skövde.Ombud: Jur.kand. Carl-Göran Ljungberg, Skövde.Motpart: Vattenavledningsföretaget.

Lantbruksingenjören Kurt Dahlgren jämte biträdande förrätt-
ningsman och gode män har vid syneförrättning jämlikt vattenlagen
den 30 juli 1962 meddelat utlåtande rörande företag för torrlägg-
ning av mark tillhörande Ranstad m.fl. hemman i Stenstorps socken,
Skaraborgs län. Företaget har erhållit benämningen Pösan-Ranstads
vattenavledningsföretag år 1962.

Enligt utlåtandet består företaget av huvudavloppet C - D -
E - F - G - H - I - K - L samt sidodikena E - Ea, K - Ka och
L - La. Båtnaden av företaget har av synemännen beräknats till

Utan avgift.

Lantbruksingenjören Kurt Dahlgren, Vänersborg.

53.113 kronor mot en beräknad kostnad av 43.300 kronor. I kostnads-
summan ingår bl.a. en post på 2.100 kronor utgörande ersättning,
som synemännen förpliktat företaget att utbetala till ägaren av
Ranstads kvarn.

Ranstads kvarn är belägen på den Gustavsson tillhöriga fastig-
heten Ranstad 5³ vid punkten B på plankartan över syneförrättningen.
Kvarnanläggningen som numera ej är i drift, har tidigare drivits
med vattenkraft, som medelst dammbyggnad över Pösan (belägen vid
punkten C på nyssnämnda karta), intagsränna och turbinanläggning
tillförts kvarnen. Enligt vad som framkommit i målet har dammen
uppförts 1866 och turbinerna, en på 10 och en på 15 hästkrafter,
installerats omkring 1915. Kvarnen har drivits med enbart vatten-
kraft till 1942 samt med vattenkraft och elektrisk stödkraft till
1953, då kvarndriften helt nedlades.

Enligt utlåtandet utgör utrivning av dammbyggnaden jämte
fördjupning och utvidgning av avloppet med sidogrenar förutsätt-
ning för bättre torrläggning av den i företaget ingående marken.

Biträdande förrättningsmannen, civilingenjören Knut Norén i
Mölndal, och gode männen ha i utlåtande den 18 juni 1962 anfört i
huvudsak följande: I vattenkraftverket har utnyttjats en brutto-
fallhöjd av 3,44 m. Kvarnen med tillhörande vattenkraftanlägg-

ningar äro så förfallna, att det krävs omfattande åtgärder för att åter göra dem fullt brukbara. I vattenrättslig mening får vattenverket dock anses vara utnyttjat. Vid värdering av anläggningarna skiljes mellan vattenverk och kvarn. Vattenverket är ej någon förutsättning för kvarnens drift, och någon ersättning för kvarninstallationen och kvarnbyggnad, vilka f.ö. synas värdelösa, bör icke komma ifråga. Det är tvivelaktigt, om det kan löna sig att istandsätta vattenkraftverket med den låga fallhöjden i ett vattendrag som Pösan med dess ringa och varierande vattenföring. En beräkning av den kapitaliserade nettovinsten av en skisserad kraftverksutbyggnad är tids- och kostnadskrävande och leder till ett högst osäkert resultat särskilt med beaktande av ovissheten i möjligheterna att avsätta kraften. Ett visst latent värde kan dock antagas ligga i en möjlighet till istandsättande av byggnaderna i en framtid med ändrade avsättningsförhållanden, varför en viss ersättning rimligtvis bör utgå. Fallhöjden kan förslagsvis värderas enligt de normer som ligga till grund för fastighets-taxering av vattenfallsfastigheter. På grundval av närmare angivna värden och faktorer kan värdet på råfallet bestämmas till 400 kronor. Vattenkraftverksanläggningarna kunna ej åsättas något egentligt värde annat än i vissa delar uppskattat till

1.000 kronor. Å det sammanlagda värdet 1.400 kronor skall ersättning utgå med 50 procent förhöjning, tillhoppa således 2.100 kronor.

I sina besvär har Gustavsson yrkat i första hand att vattendomstolen med ändring av utlåtandet måtte förklara, att Gustavsson får bibehålla kvarnen och dämmningsrätten och att dammen ej skall utrivas samt i andra hand ersättning med tillhoppa 18.000 kronor inklusive 50 procent förhöjning, innefattande jämväl ersättning för skada på en brunn på Ranstad 5³.

Vattenavledningsföretaget har bestritt bifall till besvären.

Gustavsson har fordrat ersättning för rättegångskostnader med till skäligheten vitsordande belopp.

D o m s k ä l .

Till utveckling av sin talan har Gustavsson anfört: Han inköpte fastigheten Ranstad 5³ 1958 för 40.000 kronor. Fastigheten har en areal av 10 tunnland. På fastigheten finnes uppfört - förutom kvarnanläggningen - ett bostadshus med tillhörande uthus. Med utgångspunkt från inköpssumman och från det värde som Gustavsson räknar med att erhålla vid en försäljning av fastigheten, har han utan annan särskild beräkningsgrund uppskattat värdet av dämmningsrätten till ursprungligen 12.000 kronor. Dammen och kvarnanläggningen befinna sig för närvarande i dåligt skick, men efter-

som Gustavsson är byggkunnig kan han själv för en ringa kostnad sätta anläggningarna i stånd igen. Det är hans avsikt att efter uppnådd pensionsålder bosätta sig på fastigheten och driva kvarnrörelse, och det var därför han köpte fastigheten. Dammen åstadkommer en uppdämning av Pösans vatten till en spegeldamm representerande ett trevnadsvärde som försvinner, därest dammen rives ut. Den sänkning av vattenståndet som blir en följd av vattenavledningsföretagets genomförande kommer sannolikt att medföra att brunnen på hans fastighet sinar. Denna skada kan uppskattas till ett värde av 1.000 kronor, vilket belopp skall anses inkluderat i värdet 12.000 kronor med hänsyn till att frågan om skada å brunnen väckts först vid huvudförhandlingen. - Med det av Gustavsson beräknade värdet på de ifrågavarande anläggningarna kommer jämlikt 7 kap. 38 § vattenlagen dammutrivningen ej att vara tillåten, särskilt som skadan på hans anläggningar jämlikt bestämmelserna i lagrummet vid tillåtlighetsprövningen skall beräknas två gånger. Representanter för vattenavledningsföretaget ha tidigare erbjudit Gustavsson ersättning för anläggningarna med 5.000 kronor. Någon gång har också summan 10.000 kronor nämnts.

Företaget har genmält i huvudsak: Synemännens värdering av vattenkraftanläggningarna accepteras. Strandägarna ansågo, att

värdet av dämningssrätt och fall utgjorde högst 2.000 kronor, men voro införstådda med att en frivillig uppgörelse skulle innebära minskade kostnader för företaget, varför man förlikningsvis borde kunna höja budet till 4.000 á 5.000 kronor. Vid tidigare fastighetstaxeringar har Ranstad 5³ åsatts särskilt industrivärde, vilket emellertid togs bort vid den senaste taxeringen. Dammbyggnaden är helt raserad, och det är helt verklighetsfrämmande att tänka sig att använda vattenkraft för kvarnens drift. Om Gustavsson önskar driva kvarnen med elektrisk kraft, är detta ju honom obetaget; det kan dock ej löna sig ekonomiskt att sätta igång kvarndriften. Den s.k. spegeldammen saknar nästan helt vattenspegel, enär den mycket tidigt under vegetationsperioden blir helt igenvuxen med meterhög säv. Även före vattenavledningen har det hänt, att brunnar på vissa strandfastigheter utmed Pösan sinat vid lågvatten.

Vattenrättsingenjören J.E. Rådberg har upprättat en särskild promemoria beträffande värdering av den för vattenavledningsföretaget ianspråktaga fallhöjden tillhörande Ranstad 5³, bilaga 1 till denna dom, vartill vattendomstolen ansluter sig.

I promemorian har det sammanlagda värdet för dämningssrätt och vattenkraftanläggningar upptagits till 4.000 kronor. Enligt

sitt innehåll innebär promemorian allenast en beräkning av anläggningarnas ekonomiska värde. Emellertid anser vattendomstolen att betydande trevnadsvärde ligger i t.ex. kvarndammens bestånd och möjligheten att genom en utbyggnad tillvarataga fallhöjden, även om utbyggnaden ej skulle vara ekonomiskt lönande. Detta trevnadsvärde skattar vattendomstolen till 2.000 kronor. Med dessa värderingar blir företaget tillåtet enligt bestämmelserna i 7 kap. 38 § vattenlagen jämväl med beaktande av att skadan på vattenkraftanläggningarna 4.000 kronor, på sätt Gustavsson gjort gällande, vid tillåtlighetsprövningen skall beräknas två gånger. Gustavssons förstahandsyrkande skall förty ogillas. Andrahandsyrkandet om förhöjd ersättning för förlust av dämmningsrätt och skada å vattenkraftanläggningarna på grund av företaget skall så- tillvida bifallas, att den ersättning företaget har att utgiva till Gustavsson bestämmes till 6.000 kronor inberäknat 50 procent förhöjning enligt 9 kap. 48 § vattenlagen. Därjämte skall ersättning utgå för förlorat trevnadsvärde med 2.000 kronor.

Yrkandet om ersättning för skada å brunn kan ej av vattendomstolen upptagas till prövning, enär det väckts först vid huvudförhandlingen. Ett påpekande bör dock göras om möjligheten att föra talan för eventuell sådan skada i den ordning som stadgas

för oförutsedd skada.

På grund av målets utgång bör Gustavsson skäligen ersättas för rättegångskostnader. Företaget har ej haft något att erinra mot skäligheten av begärda belopp, som även vattendomstolen finner skäliga. Kostnaderna skola betecknas som förrättningskostnader och förskjutas av sökandena till syneförrättningen.

D o m s l u t.

Yrkandet om ersättning för skada å brunn avvisas Gustavsson dock obetaget att föra talan om ersättning för eventuell skada därå i den ordning som i 7 kap. 57 § vattenlagen stadgas för oförutsedd skada.

Yrkandet om bibehållande av damm och dämmningsrätt ogillas, varemot yrkandet om förhöjd ersättning för förlust av dämmningsrätt och skada å vattenkraftanläggningar samt för förlorat trevnadsvärde såtillvida bifalles, att vattendomstolen med ändring av överklagade utlåtandet förordnar, att den ersättning som företaget har att utgiva till Gustavsson bestämmes till åttatusen kronor.

Gustavsson tillerkännes ersättning för rättegångskostnader med tillhopa sjuhundrafyrtiotvå kronor 60 öre, varav 500 kronor utgöra ombudsarvode, jämte ersättning för lösen av denna dom och av protokollet från huvudförhandlingen i målet. Rättegångskost-

naderna skola betraktas som förrättningskostnad och förskjutas av sökandena till syneförrättningen.

Talan mot denna dom föres genom vad. Vill part vädja mot domen, skall han inom två veckor från denna dag eller sist den 11 mars 1965 före tjänstetidens slut hos vattenrättsdomaren eller vattenrättssekreterare vid vattendomstolen, adress Box 71, Vänersborg, muntligen eller skriftligen anmäla vad. Part, som anmält vad, skall inom fyra veckor från denna dag eller sist den 25 mars 1965 före tjänstetidens slut fullfölja vadet genom att till vattenrättsdomaren inkomma med vadeinlaga, ställd till vattenöverdomstolen.

Har part sålunda vädjat, äge även motpart, ehuru han ej iakttagit vad ovan sagts, föra talan mot domen; dock åligge honom att inom två veckor från den dag, då tiden för fullföljd av vadet utgick, till vattenrättsdomaren inkomma med vadeinlaga. Sådan vadetalan förfaller, om den första vadetalan återkallas eller eljest förfaller.

Inlaga eller annan handling må till vattenrättsdomaren inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev.

På vattendomstolens vägnar:

Inger Zetterstrand
Inger Zetterstrand

Emot förestående dom

har vad icke anmälts inom föreskriven tid; betygar Vänersborg
i Västerbygdens vattendomstols kansli den 15 mars 1965.

I tjänsten:

I. Aronson
I. Aronson

Utan avgift

BU 8/1962Bil. 1.P.M.

beträffande värdering av ianspråktagen fallhöjd för Pösan-Ranstads
vattenavledningsföretag år 1962.

Genomförandet av vattenavledningsföretaget innefattar utrivning av den befintliga kvarndammen till viss höjd. Genom denna utrivning kommer dels fallhöjden att minskas dels den nuvarande anläggningen för vattnets ledande till kvarnbyggnaden, bestående av tilloppskanal och tilloppsränna att bli oanvändbara. Det kan icke vara lönande att bygga om tilloppsanordningarna för att utnyttja den minskade fallhöjden. Ersättning bör därför utgå för hela den i kvarnen tidigare utnyttjade fallhöjden.

Kvarnbyggnaden där turbiner och viss övrig utrustning finnas kvar är i mycket dåligt skick, och kan delvis betecknas som fallfärdig. Enligt tillgängliga uppgifter har turbinerna icke varit i bruk efter 1942 och kvarnrörelsen icke bedrivits efter 1953. Vid besiktningen visade det sig vara omöjligt att vrida runt turbinerna. Det är icke troligt att turbinerna, som härröra från 1910-talet, äro i användbart skick.

Fallhöjden skall emellertid betraktas såsom tillgodogjord varvid ersättningen enligt vattenlagen 9:11 skall innefatta gottgörelse för vattenverksbyggnaderna. Eftersom i detta fall bygg-

naderna icke äro i användbart skick kan man tänka sig två möjligheter för beräkning av ersättningen. Man kan sålunda beräkna värdet av den i fallet uttagbara kraften och därefter minska detta värde med de kostnader som kunna beräknas för istandsättandet av byggnader och anläggningar för kraftens tillgodogörande. Alternativt kan man bestämma ett värde för råkraften och lägga till det värde som kan anses ligga i de befintliga byggnaderna och anordningarna.

Norén har valt den senare metoden, som torde vara den i detta fall mest praktiska eftersom det synes vara ytterligt svårt att på basis av tillgängliga uppgifter beräkna dels de kostnader som kunna bli erforderliga för kraftens tillgodogörande dels det värde som den uttagbara kraften kan få för fallhöjdsinnehavaren. För en jämförelse har jag emellertid närmast försökt en bedömning enligt den förstnämnda metoden:

Den kraft som kan produceras sedan kvarnen istandsatts beror på vilken turbininstallation som väljes. Den befintliga installationen torde icke vara väl vald, eftersom den erforderliga vattenmängden är relativt hög. Redan den mindre av turbinerna fordrar en vattenmängd som är tillgänglig mindre än halva året. Vilken installation som är lämplig beror på kraftens användingssätt.

För husbehovskraft bör det vara lämpligt med en ganska liten turbin som kan drivas praktiskt taget hela året utan att lämna nämnvärd överskottskraft. Om kraften skall användas, i någon hemindustri kan det vara ekonomiskt att ha en kraftig turbin även om den endast kan drivas kortare tid. Det är svårt att finna användning för överskottskraft. Beroende på vilken installation som väljes kan man taga ut mellan 20 000 och 50 000 kWh per år. I det förra fallet tas en låg effekt ut under praktiskt taget hela året. Den högre produktionssiffran kan uppnås genom stegvis förhöjd effekt under tider med riklig vattenföring. Möjligheterna att finna en lönande avsättning äro tydligen avgörande både för vilken form som bör användas och för kraftens värde, som emellertid kan uppskattas till ett å tvåtusen kronor per år. Huruvida uttagningskostnaderna komma att överskrida kraftvärdet eller lämna ett överskott kan man icke på föreliggande material förutse. Beräkningsmetoden torde endast kunna användas såsom jämförelsematerial.

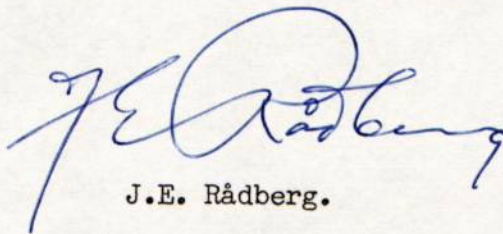
Norén har vid sin beräkning utgått från ett tänkt taxeringsvärde för fallet i outbyggt skick och beräknat detta till 400 kronor. Denna beräkning synes vara riktig då det gäller att finna ett skäligt taxeringsvärde. Då det gäller en beräkning såsom

underlag för bestämmande av en ersättning bör man välja jämningsfaktorererna mindre restriktivt. Likaså bör värdet på naturkraften sättas något högre eller lämpligen till 250 kr/kW. Värdet blir då omkring 800 kronor. Det kan vara av intresse att jämföra med ett råkraftvärde bestående av en viss del av kraftproduktionens bruttovärde.

Den ovan beräknade kraftproduktionen kan motsvara omkring 3 å 5 kW ekv årskraft med ett kapitaliserat värde av mellan 15 och 25.000 kronor. Det förut beräknade råkraftvärdet 800 kronor skulle då utgöra mellan 3 och 5 % av kraftproduktionens bruttovärde. Detta är ingen orimlig andel då det gäller ersättning för outbyggd fallhöjd som tages i anspråk och som endast på så sätt kan utnyttjas. I detta fall synes den på angivet sätt beräknade andelen bli för låg. Ett råkraftvärde av omkring 1.500 kronor synes vara rimligt.

Vad beträffar värdet av de befintliga byggnaderna torde Norén i stort sett ha gjort en riktig bedömning av dessas nuvarande skick. Med hänsyn till det värde som kan ligga i tillloppskanalen bör värdet för befintliga anläggningen dock sättas till 2.500 kronor. Värdet av fallhöjden inberäknat anläggningarna skulle på detta sätt beräknad uppgå till 4.000 kronor vilket synes

skäligt även med hänsyn till omständigheterna i övrigt. Ersättningen skall enligt vattenlagen 9:48 utgå med $1\frac{1}{2} \times 4.000 = 6.000$ kronor.

J.E. Rådberg.